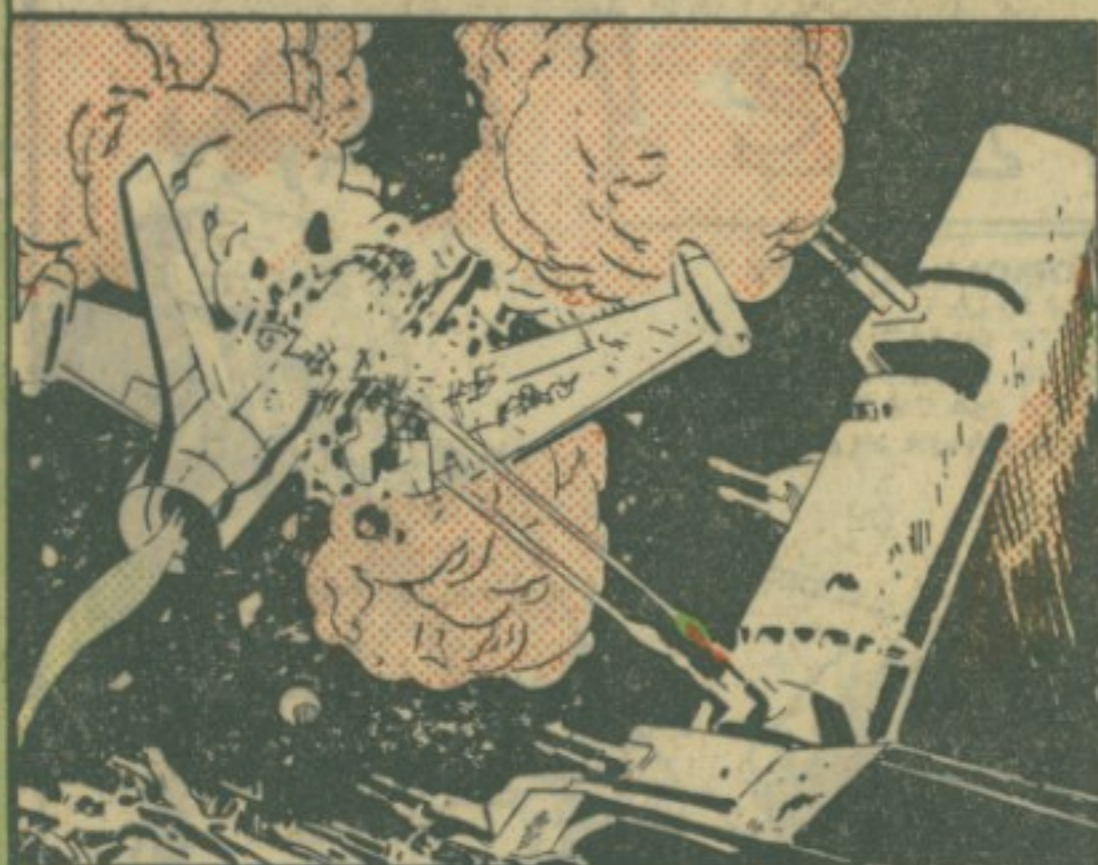
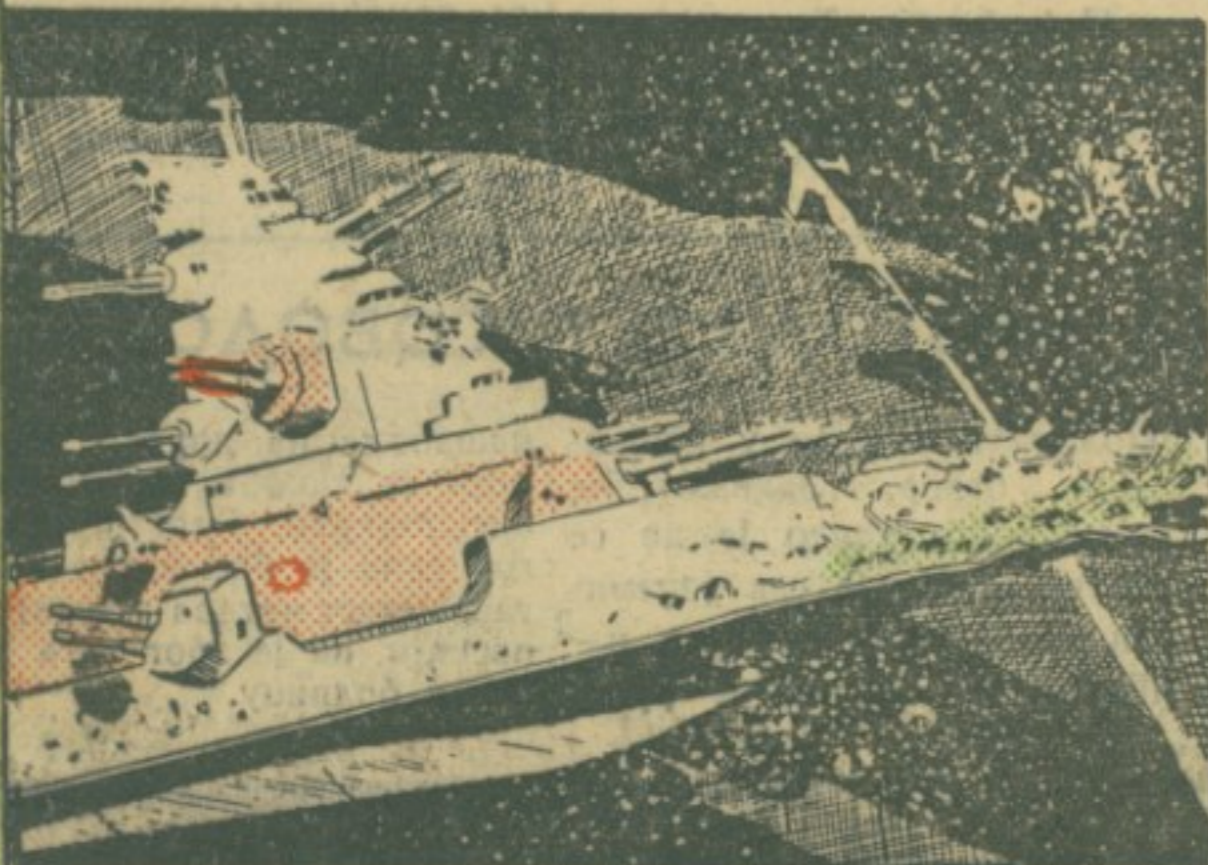

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ ВЕКОВЕ

МОДА БЕЛВИХ

Перике и „младежи лепоте“ почели су се употребљавати у Европи још у 16. веку, и то после епидемије неке болести која је проузроковала опадање косе и као трајну по-

слецицу остављала на лицу ружне пеге. Перике су у почетку носене не из помодарства већ да би сакриле ћелу, а „младежи лепоте“ сакривали су пеге.

ЈАСАН ЈЕЛОВНИК

Познато је да су у стара времена народи износили на сто све посуде са храном припремљеном за госте, тако да су званице одмах знале чиме ће бити послужене. У Ирану и Кини сваки гост је унапред могао да предложи и јело које би желео да једе.

БИБЛИОТЕКА О НАПОЛЕОНУ

Од Наполеонове смрти до наших дана о великом војсковођи написано је већ 10.000 књига. Ако узмемо у руке оловку и мало се позабавимо рачунањем видљемо да је за то време о Наполеоновом животу сваких 120 часова написана и објављена по једна нова књига.

РАТНИЦИ — АТЛЕТЕ

Ратници из раног средњег века морали су бити све сами прваци у тешкој атлетици. Овај закључак намеће се сам по себи кад се

у музејима нађемо пред сабљама старих романских и германских ратника. Тако су, на пример, старе сабље, које су биле нађене у близини места Холштата у Аустрији дугачке 140 сантиметара и тешке по 35 килограма.

У ОВОМ БРОЈУ: Реноар. Незајамћен шираж наше једне старије књије. Поларни медвед — краљ Арктика. Шведски беситселер. Трагедија на Ашланџику. Прича. Хумор

ЗАШТО СЕ ТАКО ЗОВУ?

Вероватно се многи од вас запитали одакле аутомобилима име? Многи аутомобили су добили име по конструкторима или власницима фабрике. Друга су скраћеница или су то имена по неком случају.

Ауто-Унион је заједничка фирма, која је састављена из: Ауди, ДКВ, Хорх и Вандерер. Та фузија је изведена године 1932.

Алфа-Ромео састоји се из првих слова фирме: Анђина Ломбарда Фабрика Аутомобила, и презимена инжењера Николо Ромеа.

Бени по оснивачу фирме Карлу Бенцу, и једном од пионира немачких произвођача аутомобила.

БМВ је скраћеница од „Бајрише Моторенверке“.

Буик по имену фабриканта кола ове класе.

Бугати по имену конструктора ових тркачких кола.

Кадилак је добио име по оснивачу места Детроит (САД) Антоану де ла Моте Кадилак.

Шевролет по Швајцарцу Лују Шевролету који је по-

новао у Америци ову познату фабрику аутомобила.

Ситроен по Андреу Ситроену који у Француској важи као краљ аутомобила.

Крајслер по Крајслеру који је године 1924. био још непознати конструктор, а данас један од водећих фабриканата аутомобила.

Дикси је добио своје име од латинског: рекао сам!

ДКВ је скраћеница за Гокусе Расмусена на својим „Дамф-Крафт-Ваген“ (Парна кола).

Форд је први шеф велике аутомобилске фирме.

Фиат је скраћеница: „Фабрика Италиана ди аутомобиле Торино“.

Мерцедес: Демлер је саградио за аустријског генералног конзула у Ници, Емила Јелинека, први аутомобил са 6 цилиндара. Кума ових нових кола била је Јелинек-ова ћерка Мерцедес, те су кола по њој добила своје име.

НСУ: Овде је употребљена скраћеница места у коме се налази фабрика: „Некарсулм“

Опел по оснивачу фабрике Адаму Опелу.

Олдсмобил: ово име нема везе са „старим аутомобилом“, како би значило у преводу. Конструктор ових кола звао се Рандсом Е. Олдс.

Пежо по имену оснивача фабрике Армана Пежоа.

Понтјак: Ова америчка марка добила је име по једном Отава-поглавци, који се борио против белца.

Ролс-Ројс, најскупљи енглески аутомобил, добио је име по богатом љубитељу аутомобила Ролсу и градитељу и фабриканту Ројсу.

Рено по оснивачу фирме Лују Реноу.

Стјудебекер је конструисан у тврњици фијакера истог имена.

Татра је добила име по истоименој планини у Чехословачкој.

ФВ: Фолксваген: „Народна кола“, конструисана 1934. год.

ЗЕЦ У ОКРИЉУ ЛОВЦА

За време једног великог лова у Бретањи, један ловац поставио се у заседу. Поред њега је стајао његов пас. Не скидајући поглед према делу поља на које је мотрио, чуо је шушањ поред себе. Мислећи да је његов пас постао нестрпљив, махином је почео да га милује да би га умирио. Он је наставио миловање, али никако му није било јасно зашто његов мали верни пријатељ још увек дрхти. Најзад је погледао и, на своје запрепашћење, видео је да се поред њега, избезумљен од страха, скупио један зец.

У ЗАЈЕДНИЧКОМ СТАНУ

Два домаћинства у једном граду Енглеске делила су један повећи стан. Кухиња им је била заједничка и они су је користили наизменично. Међутим, неке нарочите слоге није било и често је долазило до свађа, тако да је дошло и до суда. На суду се поставило питање колико је ко имао права

да се бави у кухињи уочи Нове године. Пресуда је пала и први станар, Голдберг, има тачно 90 минута на располагању да испече своју ћурку и припреми пудинг. Друго домаћинство вечераће касније, али ће зато имати права да се бави у кухињи до следећег јутра у шест часова.

У ЗЕМЉИ ГАУЧА

Један стари гаучо оде у град да прода стоку. Пошто је обавио посао, сврати у пошту да жени пошаље телеграм.

„Продао повољно стоку. Враћам се сутра. Пољубац“.

Пошто је написао, он поче да размишља.

„Зашто да ставим „повољно“? Она зна да посао, ако не би био повољан, не бих ни прихватио“.

Прецрта зато реч повољно и поново прочита телеграм.

„Зашто сам написао „стоку“? Она зна да сам ја и дошао да продам стоку.“

Пребриса реч стока и размисли још мало:

„Због чега „продао“? Ако сам већ потегао овамо, онда сам је разумео се и продао.“

Прецрта и реч продао па закључи:

„На крају, јасно је да ћу

се сутра вратити. Немам толико новца да бих га трошио на хотел.“

Прецрта због тога и „враћам се сутра“ па се упути ка шалтеру, али се успут предомисли и поцепа телеграм.

„Пољубац“? „Та реч нема сврхе, нити је неки празник, нити годишњица нашег брака“.

АЛО... ОВДЕ ГРИЗЛИ

Гризли медведи који се слободно шетају по Јелоустонском парку у САД добили су недавно минијатурне одашљаче, причвршћене око врата, помоћу пластичних огрлица. Ово је потребно да би се пратило њихово кретање кад се удаље и више километара.

Двострука незгода с гасоводом

Шетајући се једном улицом у Брисбану, у Аустралији, неки М. Аплеби, стар 48 година, одскочио је изненада два метра увис: стао је ногом на поклопац отвора за гасовод управо кад је једна цев експлодирала и упао у разјапљени отвор. Захваљујући присебности успео је да се извуче и кад је сав узмирен почео да се удаљава, измичући се од опасне рупе,

нашао се на другом отвору који је такође тог момента експлодирало. Овог пута његов скок је био виши — читавих шест метара — и зато опаснији, па је због тога пренет у болницу.

ЏОН САРЖЕГО
ИЗ КЕМТОНА (КАЛИФОРНИЈА) УХВАТИО ЈЕ ЛЕТКУ РИБУ ГОЛИМ РУКАМА

ЈЕДАН МАЛИН У СТ СТЕФАНУ У АУСТРИЈИ РАДИ БЕЗ ПРЕСТАЈКА ВИШЕ ОД 700 ГОДИНА

НА СТИВЕНСОВОМ ОСТРВУ (НОВИ ЗЕЛАНД) ЖИВЕ ЖАБЕ КОЈЕ ИМАЈУ СЕБРА А НЕМАЈУ ПЛОВНЕ КОЖИЦЕ НА ЈОГАМА СМАТРА СЕ ДА СУ ОВЕ ЖАБЕ ТРЕЋИ СВИХ ОСТАЛИХ ЖАБА НА СВЕТУ!

СЕБАЛОС
ЧУВЕНИ МАДРИДСКИ ТОРЕАДОР БОРИО СЕ С БИКОВИМА ЈАШУЋИ НА ЛЕДИМА БИКА

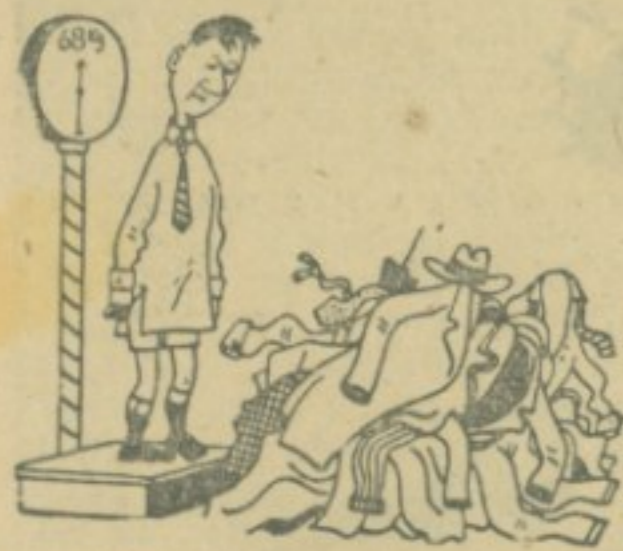
НАЈТАЈНИЈА ПОЛИЦИЈА НА СВЕТУ!
КАВАЈА - КУКУ НАЗИВА СЕ ТАЈНА ПОЛИЦИЈА У ПЛЕМЕНИМА НА НОВОМ ГВИНЕЈИ КОЈА СЕ САСТОЈИ ОД ЈЕДНОГ ЧОВЕКА ТОЛИКО ДОБРО ПЕРУШЕНОГ ДА СЕМ ПОГЛАВИЦЕ НИКО НЕ ЗНА КО СЕ КРИЈЕ ПОД МАСКОМ!

8 ЦВЕТОВА МАСЛАЧКА
НА ЈЕДНОЈ СТАБИЦИ НАШАО ЈЕ ЏОН ПИЧЕР ИЗ НОРТ ХЕВНА (САД)

© 1961, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

НА СВОЈУ РУКУ...

Чудно је изгледао Едгар Вилсон из Њу Орлеанса; изгледао је као корњача чија глава вири из оклопа. Многе је то занимало, па им се једном указала прилика да га свуку и ево што су сазнали: он је на себи носио — једно преко другог — једанаест ка пута, један сако од коже, 16

панталона, 3 кошуље и једне гаће (дугачке) од фланела и то црвеног. Све у свему његова гардероба тежила је без мало 30 килограма. Као разлог овом необичном начину одевања Вилсон је изјавио да се увек облачно „топло“ када би ишао на пут.

Не разумеју га...

Американец Џемс Тримбла биће принуђен да се по двадесети пут — за свега три месеца — пресели. Још једном суседи се нису показали благонаклони према „другарци“ Џемса Тримбла. Ради се о лавици старој десет месеци, која се слободно ше-

та по башти. Џемс Тримбла огорчен је — „та његова лавица још никоме није нажао учинила“. Па ипак он ће морати да је смести у једно склониште за животиње док не буде решио свој стабилни проблем и док не нађе место у коме ће људи имати бар мало више разумевања.

Пречистио рачун

У једном малом месту, у Француској, недавно се једна лавица није показала онако мудра као што се о њој прича. Она је била ухваћена у једном кокошињцу. На-

име, тета лија се успавала, јер изгледа није имала снаге да се креће, пошто је појела десет пилића. Фармер је наишао и видевиши прождрљивца који га упропаштује није оклевао, па је на лицу места пречистио рачун.

Киша показује време

Становници бразилског града Пара одређују време не по часовницима или по Сунцу, већ по... киши. Ствар је у томе што се кратки и неочекивани пљускови обрушавају на град по неколико пута дневно и увек скоро у исто време. Зато становници Пара, када се договарају о састанку или посети, не кажу: у десет часова изјутра или у шест часова поподне, већ кажу видећемо се: пред првом јутарњом кишом или иза друге кише после ручка.

ЛАЖЉИВАЦ (Јерменска ђријовешка)

Пре много и много времена живео је један цар који је по целој својој земљи проширио вест: — Ко измисли такву причу, да је прогласим да је то чиста лаж, томе ћу дати половину мога царства.

Дође пастир и каже: — Мој отац је имао такав штап да је допирао чак до неба и њиме тамо мешао звезде. — Шта је у томе чудно? рече цар. — Мој дед је имао тако дугу лулу да када би је узео у уста за-

паливао ју је на сунцу. Пастир је отишао. После њега дошао је кројач који рече: — Хтео сам, царе, доћи раније, али сам закаснио. Јуче је падала јака киша и била буре, гром је поцепао небо. Морао сам се попети горе и заштити га. — Добро си урадио — одговори цар. Само, небо си слабо зашио; данас је опет прокишњавало. И кројач је отишао не постигавши ништа. Сад је дошао сиромашни сељак. Под руком је носио мерицу. — Шта хоћеш — упита га цар. — Дужан си ми мерицу злата, дошао сам по дуг. — Мерицу злата? То је лаж! — Кад је то лаж, дај ми онда пола царства. — Не, не, истину си казао, хтео се извући цар. — Онда је у реду, кад је то истина, онда ми наспи мерицу злата!

Опера „ПУТОВАЊЕ НА МЕСЕЦ“

Опера „Путовање на Месец“ није написана у наше доба, када је човек приступно освајања космоса, већ пре два стотина година. Уосталом, то није необично, јер људи о путу на Месец и на друга небеска тела маштају одавно. На ову тему написано је много стихова, прича, романа и чак позоришних комада. Овом темом се користило за једну своју комедију и познати италијански драмски писац Карло Голдони. Комедија се необично

свидела аустријском композитору Јозефу Хајдну и он ју је прерадио у либрето, на основу кога је 1773. године написао оперу „Путовање на Месец“. Неко време опера је била на сцени, па се затим о њој престало говорити и чак се сматрало да је њена партитура изгубљена. Недавно, међутим, при прегледу архиве грофова Естерхази, у чијем замку је Хајдн живео неколико година, драгоцена партитура је пронађена.

24-ГОДИШЊА СВАЂА ЗБОГ ТОРТЕ

На основу пресуде аустријског врховног суда, бечки хотел „Захер“ моћи ће поново да нуди своју „захер торту“ посетницима као оригинални производ. Овом пресудом је после пуне 24 године окончан спор између власника Захер хотела и фирме Демел око права на ову торту. Пресудом је утврђено да је „захер торта“ једно а „демел

торта“ друго. Прва има само један слој фила од пекмеза од кајсија, а друга два слоја. На тај начин власници хоте да „Захер“ добила су задовољење и моћи ће поново да кажу својим гостима да је њихову оригиналну „захер торту“ сваког дана једног бивши цар Фрања Јосиф.

ПОЛАРНИ МЕДВЕД КРАЉ АРКТИКА

ИГРА У ЗООЛОШКОМ ВРТУ

Крајем лета 1960. године кр старили смо Арктичким океаном на норвешком броду-ледоломцу „Хавела“. Тада угледамо да нешто страшно плива по површином мора. Помоћник капетана, Алф Олсен, није из своје кабине и рече:

— Поларни медвед!

Грациозно је пливао помоћу предњих шапа. Задње су му вириле из воде и служиле као кормило. Нашим хронометрима оценили смо да се креће брзином од 5 километара на час. Окрете претећи главу према нама и виде да смо поделили нашу брзину с његовом да бисмо га фотографисали.

— Пре две године, рече нам Олсен, видео сам једну стару мечку са два поодрасла младунца на око 300 километара удаљене од обале Гренланда.

Поларни медвед, који живи искључиво на Арктику, један је од највећих и најачих од свих месождера на свету. Одраста тежи до 700 килограма. Са својим надуженим телом, шпицастом главом и танким шапама даје утисак да је трапава, али се лако креће по леду и то брзином од 40 километара на час. Кад је у во-

Прилагођена животу вечитог леда, ова дивна и јака животиња искусан је ловац

ди, може да се креће брзином од 10 километара на час. У стању је, пливајући и даље, да одједном зарони и тако превали око пет метара.

Једнога дана док смо били усидрени у једном мирном фиорду видели смо белог медведа како се упутно групи се верних дивљих патака, које су одлични гњурци. Пливао је полако, не правећи таласе, једино му се видела глава. Одједном се нашао међу паткама које одмах заронише. После једног тренутка поново се појави с патком у чељустима. Имао сам утисак да је дуго остао под водом, али кад погледах у сат утврдих да је остао непун минут. Де Гисверт, који је провео низ година на Арктику проучавајући ове медведе и хватајући их живе за зоолошке вртове, тврди да, иако су јаки, не могу да роне више од 50 метара, па чак и у случају потребе.

Већина сисара се с великом мукот одржава на површини воде. Поларни медвед легне на леђа и у том положају може да остане дуже времена. Накупљен ваздух у његовом крзну, лојне жлезде коже и дебело слој сала одржавају га на површини. Он има специјалне „наочаре“ против сунца на Арктику: један трећи опнасти کالا штити му очи од ослепљавања и од снежног слепа. Његови пости су делимично прстасти и испод шапа имају крзно које му олакшава пливање и кретање по клизавим сантама. Његове канџе се извлаче и увлаче као код мачке и служе му да извуче фоку кад ова из своје рупе у леду изађе да удахне ваздух. Кад је љут фрче као мачка, режи кад је рањен, али је обично тих и миран као и снег који га окружава. Један од њих ми се приближио на 15 метара и тек сам тада приметио његово присуство. Медвед је дошао тихо. Препознао сам га по црном носу.

Пошто зна да га црни нос одаје, поларни медвед га скрива кад вреба или гони дивљач. Један познати арктички ловац видео је једног дана два бела медведа како непомирно седе на леду с предњим шапама преко носа. Одједном, изађе из воде једна фока. Један брао завуче шапу под плен и лако избаци на лед 225 килограма, колико је фока била тешка.

Поред невероватне снаге, ова животиња има јако развијено чуло мириса. Она осећа мирис фокиног сала на 30 километара. Некада је то за њу пропаст, пошто ловци топе фокино сало, само да би га привукли. Олсен ми је испричао шта се догодило једној групи фотографа у лето 1960. Пошто су укотвили брод „Хавела“ они су истопили мало фокиног сала. После једног сата видели су како један медвед плива у њиховом правцу. Животиња изађе из воде, приђе дебелом вјетру и својим јаким шапама хтеде да привуче брод ка санти леда.

Посада натаче на један дугачак штап читав кашњ сланине и пужи је посетиоци. Овај се усправи — био је ви сок преко 3 метра — и зграби сланину. Тај приказ трајао је пола сата све док наши људи нису све то снимили. Кад је гозба била завршена, гост незадовољан и гладан, поче опет да вуче дебело уже и устреми се за напад.

— За један трен, рече ми Алф, имали бисмо на броду разбеснелу животињу од 425 килограма. Тешка срца, били смо приморани да је убијемо. Често поларни медвед изазива смех уместо страха. Један професионални ловац који је дуго година провео на Арктику прича како је видео белог медведа да плива ка једној фоки коју се сунчала на једној санти, изашао је из

воде и ударио је шапом. Она је ипак успела да му умакне. Тада се медвед уздиже, узне неколико комада леда и бесно их баца. Затим се испружи по леду бесан на свој неуспех.

Бели медвед је савршен ловац. Управљајући се према сунцу, вјесен иде на југ а у пролеће иде ка северу и живи на некој санти, на арктичкој обали, где има много фока. У току живота, просечно 25 година, он је стално на путу, пре ваљујући око 120 километара за 8 дана. Његове сеобе везане су за једну врсту морских ракова којих има у изобиљу.

Поларни медвед воли да лута за пленом по пукотинама и по местима где је лед тањи. Фоке користе те пукотине за дисање, пошто лако могу да промоче главу кроз танак слој леда. Арктичке фоке углавном остају 9 минута под водом, а затим 45 секунди излазе на површину да би удахнуле ваздух. Кад фока изађе да удахне ваздух, медвед који је чека у заседи баца се на њу и убија је својим страшним зубима.

Фока има обичај да се сунча недалеко од отвора из кога излази а медвед користи ту прилику да је ухвати. Фока се испружи по леду, подиже повремено главу и гледа да ли јој не прети нека опасност. Медвед се полако приближава; крзно предњих нога и стомаком и то само онда кад његов плен има оборену главу. Чим се приближи, одмах га напада.

ФОКИ ПРЕТИ ОПАСНОСТ

ну главу. Чим се приближи, одмах га напада.

Једино живо биће кога се поларни медвед боји је морски или морски коњ. Он је три пута већи од медведа, има две дуге оштре кљове, дебелу кожу коју је тешко пробити и плива боже од медведа. Али, морж је глуп, а то се не би могло рећи за медведа. Ескимским причама да су видели белог медведа како се устремно на моржа који је дремао и убио га великим комадом леда по глави.

Поларне мечке су нежне мајке. Оне се паре половином лета кад им је пет година, за тим праве закљон од леда или снега, где ће у јануару да окоте једно или два мечета. Супротно осталим медведима, бели медвед нема зимски сан. Мајке остају у закљону до кра-

ја марта или до почетка априла. Преко зиме хране младунце који леже у топлој испод њеног трбуха. Тако их чувају две године, не паре се за то време и вче своје потомке вештини лова.

Бели медвед је опасан и у кавезу. Пре неколико година два војника са својим девојкама посетили су рано ујутру Централни парк у Њујорку. Да би што ближе пришли кавезу у коме је живео стари мужиак Сок са женком Кони пошлели су се на заштитне решетке високе један метар. Приближили једно уз друго, два медведа су спавала. Својом виком посетници су пробудили мужјака Сока. Један војник је кроз решетке завучао ручку и махао својом шапком. Медвед му шапом обори шапку која паде у кавез. Једна

девојка провуче ручку кроз решетке и поче да маше марамицом да би одвратила пажњу животиње, а други војник покуша да дугим штапом дохвати из кавеза своју шапку. Изненада, Сок ухвати шапом девојку и ишчаша јој ручку у рамену.

Стручњаци мисле да данас у свету има укупно 25.000 поларних медведа. Кроз векове сви путници на Арктику могли су слободно да убијају беле медведе, али благодарем томе што су они неприступачни, успели су некако да сачувају своју расу. Данас, у ери авиона, брзих бродова и пушача с далеком дометом, бели медвед прети опасност потпуног истребљења, уколико се неке земље не споразумеју о томе да се ова лепа и ретка животиња стави под заштиту.

ШВЕДСКИ БЕСТСЕЛЕР

енциклопедија по својој тежини. Да би се одштампало 260.000 имена са тачним адресама потребно је било 1400 густо штампаних страница. Укупна тежина овог јединственог календара износи скоро два килограма.

Као и ранијих година, ова књига се, по цени од око 7000 динара, распродала за свега неколико дана. Јер, за њу се многи интересују. У првом реду сами Швеђани да би знали како стоји њихов сусед. Њима није тешко да тачно упознају сваког свог суграђанина, наоу књизи има по неколико десетина хиљада Андерсона, Свенсона, Петерсона и других синова Андерса, Свена, Пера, Лара или Јана. Да би се избегла било каква пометња на изради овог календара сарађивало је на стотине „репортера“. Они су прибављали пуну адресу сваког пореског обвезника, тако да бројна листа презимена и имена не представља никакву сметњу да се упозна сваки комшија.

Књига не представља само породичну „посластицу“, да се у дугим зимским данима претресе сваки суграђанин, од принчева и њихових породица до мултимилонера и трговаца деликатесним производима, од министра до службеника, већ има далеко већи значај. Она је мерило стандарда и економске снаге земље. Трговцима, осигуравајућим заводима, банкама и другим кредитним институцијама она је најбољи документ о материјалном стању овог ко им се обраћа за новчане услуге.

„Старта граница“ за идући календар је три милиона и шест стотина хиљада динара и Швеђани се већ сата интересују колики број лица ће прескочити ову баријеру да би ушао у списак „новчане аристократије“.

СТАРАЦ — ПЕШАК

Хајрих Куф, из Крефелда, сматра да је „краљ друмова“. Овај 66-годишњак већ више од 7 година путује како би доказао да и ноге старијих људи могу много да издрже.

Ко је овај самозвани „краљ“? Трговачки намештеник из Крефелда, који још од 1954. године крстари друмовима Европе и коме недостаје још 700 километара да дође до циља. Тако би потпукао рекорд једног француза за 20.000 километара.

За време овог пута исцрпао је 26 пари шипела, али његове ноге су остале здраве. Због старости он тешко налази запослење. Кад је пре седам година пошао на пут, имао је у џепу 20 марака и 40 пфенига.

У његовом ранцу, тешком 25 килограма, налази се пет свезака његовог дневника у коме је он описао цео пут и све станице које је до сада прошао.

— У Француској су ме сматрали скитницом, — прича „краљ друмова“. Једном речју свашта сам доживљавао. Желео бих да стално живим у Бечу, јер мислим да је то најлепши град на свету.

СЛИКАР ДЕТАЉА

Уста Алена Делона за 750.000 динара, нога Марлене Дитрих за пола милиона, врат Лина Вентуре за 250.000... на овај начин продаје своја уметничка дела а мерички сликар Харолд Стивенсон који живи у Паризу. Те његове слике продају се у галерији Ирис Клер. Пошто сликар врши „висексијну“ својих модела, љубитељи уметности који би желели да имају „целину“ принуђени су да купују читав низ слика. Из неких дванаест „детаља“ могућно је саставити целу слику једне одређене особе.

Своју изложбу „детаља“ Стивенсон је отворио средином јануара ове године. Бура је избила истог дана. Док се једни одушевљавају новином, други се зграђају над таквим „сецирањем“. Један Толстојев потомак који живи у Паризу сместа је купио слику која представља кажипрст познате модненке леди Докер. Највише се љуте особе које је Стивенсон на овај начин и без њиховог знања „искасапио“.

Али, и поред многобројних протеста слике се продају и Ирис Клер, управница галерије и сестра филмске глумице Мелине Меркури, веома је задовољна што је своје просторије уступила довитљивом сликару.

Попис пореских обвезника чији годишњи приходи премашују 25.000 шведских круна најчитањиа је и највише тражена књига у Шведској

је обухватала свега 20.000 имена и довољан је био обичан цепни формат књиге. По следеће издање иако је имало цепни формат права је

У старим хроникама забележено је да се Александар Македонски незадовољно мрштио док је разгледао слику на којој је био представљен он, велики војсковођа, на свом омиљеном коњу Букефалу. Својим портретом био је задовољан, али коњ... Александар је своје мишљење изнео уметнику. Овај се забринуо због неповољног Александровог мишљења и замолио да изведу и коња пред слику. Угледавши свој лик, Букефа је, како тврде историчари, радосно зарежао и стао да удара копитама као да га је тај „сусрет“ веома узбудио. Спор око верности слике био је на тај начин решен у корист уметника.

Тако је, на пример, он открио да коњи примају испуњеног коња као живо биће, свог сродника. Ова чињеница изгледа на први поглед невероватна и нехватаљива кад се узме у обзир да је чуло мириса код коња веома развијено. Резултат другог експеримента још је необичнији. Нацртавши на великом комаду белог папира једног коња у природној величини, доктор Гримек је прикуцао ту слику

Лавови јуришају на испуњену зебру као на живу. Коњи прихватају нацртаног дората

на дрвени штит који је затим поставио на зид. На портрет свог „сродника“ коњи су реаговали веома живо. Гурали су се испред њега и покушавали да њушком додирну његову главу и тело. Показало се да живи коњи ништа нису марили за то што нови „коњ“ мирише само на новинску хартију и масне боје.

Све ове опите Гримек је изводио у затвореном простору — штали и манеџу. Једном му је, међутим, дошла идеја да провери како ће се у сличним ситуацијама понашати коњ на отвореном простору. И поново неочекиван резултат: коњи уопште нису примећивали портрете.

Тада је доктор Гримек одлучио да осветли како се у

таквим ситуацијама понашају животиње у природним условима и због тога је отишао у један од највећих афричких резервата — парк Серенгети — у коме, између осталих животиња, има око 60.000 зебри.

Једну испуњену зебру Гримек је поставио крај појила где стално долазе животиње и, сакривши се у близини стао је да чека шта ће бити. Зебре које су пасле недалеко одатле убрзо су приметиле „страшило“ и кренуле према њему. Али, приближивши се на петнаестак метара наједном су стале као укопане. Нешто им се, очигледно, учинило подозривим. Размисливши шта би могао бити узрок

томе, Гримек је схватио: његова „зебра“ била је према њима сувише велика „чистуница“. Закључак је био тачан. Пошто је испуњену зебру испрљао блатом као што су биле и живе зебре, оне су престале да је се боје, прилазиле су јој сасвим близу, њушиле је, па чак покушавале да се с њом играју.

Занимљиво је како су лавови реаговали на испуњену зебру. Угледавши је, почињали су да јој се прикрадају, затим су се бацали на њу и тек кад би почели да је крдају примећивали су своју заблуду.

Гримек је извео веома много сличних експеримената, који су показали да се многе животиње даду лако обманути. Кад су тако гепарду показали филмове о антилопама он је јуришао на екран с таквом жестином да би га, да није био везан, сигурно искидао на комаде.

САМ ПРОТИВ ТИГРА

Ли Тунг Чу сељак из јужне Кине, открио је у свом обору неку чудну сподобу која му се учинила танка и дуга као бич. Уплашен, почео је да узмиче, али ипак није био довољно брз, јер се та прилика покренула муњевито и напала га. То је у ствари био тигар. Сељак је почео дивље да се брани, и на његово запомагање притрчали су сељаци и спасли га. Тигар је био тежак 50 килограма.

ПОДВИЗИ СРЦА И ПЛУЋА

Човек удахне 12 до 20 пута у минути. У току једног интензивног физичког напора удахне и 50 до 60 пута у минути. Сваким удисањем удахне се око пола литра ваздуха. Тако кроз наша плућа прође 6 до 7 литара ваздуха у минути, 400 до 500 литара на час и 10 000 до 11 000 литара за 24 часа. Ових 10 000 литара су тешки 14 кг, односно око седам пута више него сва храна унета за исто време.

Ваздух, пошто прође кроз душник и бронхије, стиже до

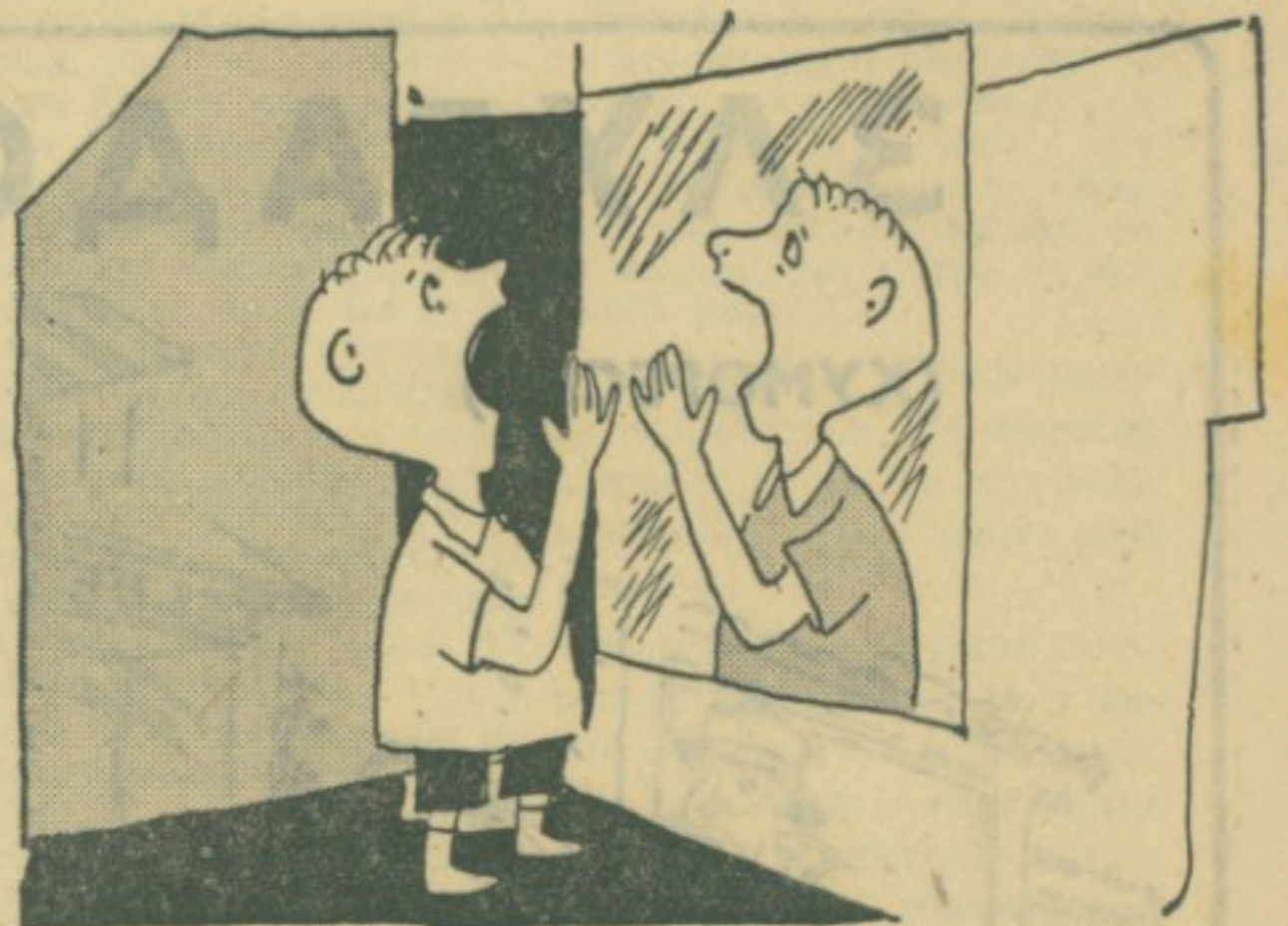
плућних мехурића доносећи кисеоник потребан за крв. Површина сваког мехурића је 0,2 милиметра квадратна а има их барем око 700 000 000 и њихова укупна површина износи од 90 до 200 квадратних метара. Како површина нашег тела износи око 2 квадратна метра, површина плућних мехурића представља око 40 до 100 пута површину нашег тела. Једна војничка дружина би могла да се намести на површину наших плућа.

ЦРВЕНА КРВНА ЗРЊЦА = 120 000 километара

Плућа прочисте крв која ту стиже оптерећена угљеником. Одрастао човек има 4 до 5 литара крви у свом телу. Црвена крвна зрнца сачињавају 41 до 45 одсто од његове површине. Дакле, има 5 000 000 црвених крвених зрнаца у једном кубном милиметру крви а у свој крви има више од 25 000 000 000 000 (25 милиона). Пречник једног крвног зрнаца износи 7 до 7,5

микрона (један микрон = 0,001 или један хиљадити део од милиметра) али површина свих црвених крвених зрнаца је 2 000 квадратних метара или хиљаду пута површина нашег тела. Стављајући сва црвена крвна зрнаца која се налазе у крви одраслог човека једно на друго, добио би се низ црвених крвених зрнаца дугачак више од 120 000 километара, или три пута више од обима Земље.

ЗА 75 ГОДИНА...

Узмимо као пример човека који живи 75 година. Он 25 година, или трећину свог живота, проведе у сну, шест година се одмара, 5 година нешто преноси по кући, пет година посвети јелу, пет година се облачи, свлачи или негује тело, четири године пуши, три године усавршава уче-

ње, две године му оде на раз на чекања, једну годину проведе у телефонским разговорима, осам година на разоноду (биоскоп, позориште, радио или телевизију) и једну годину посвети осталом: гледању у огледало, беспослично итд.

КОЛИКО КИЛОМЕТРА ПРОЧИТАМО

Руси располажу са највећим бројем књига у јавним библиотекама. У 1961. години ове библиотеке су укупно имале 752 604 000 књига. Прет постављајући да је свака књига дебела бар три сантиметра, и кад би се ставиле једна

на другу добио би се низ од 2 257 километара. Што износи више него раздаљина између Париза и Москве. У САД библиотеке имају 200 000 000 књига а у Енглеској 71 000 000.

5.999 СТРАНИХ ЈЕЗИКА ЗА УЧЕЊЕ

На целом свету говори се на око 6000 разних језика. Језици којим говори највећи број људи на свету су: кинески (450 милиона лица), енглески (250), хинду-урду (160),

руски (140), шпански (110), немачки (100), јапански (80), француски (75), малајски (60), португалски (55) и италијански (55 милиона лица).

ПРИЧЕ МАЈКЕ ГУСКЕ

Амерички брод „Вилијам Браун“ који је пловио од Ливерпула за Филадельфију, сударио се 19. априла 1841. године на Атлантику са једним леденим брегом

НАЈПОТРЕСНИЈА ТРАГЕДИЈА НА АТЛАНТИКУ

бинама. Њихову судбину доживеле су и две жене као и један дечак који је на коленима преклињао своје убице да га не баце. Један други дечак од 12 година имао је више среће. Бачен у воду, он је успео да се ухвати за

На броду је поред посаде од 17 лица путовало још и 65 шкотских и ирских емиграната. У два чамца за спасавање, којима је брод располагао, ни су могли да се сместе сви који су се на броду налазили. Супротно ономе што се обично мисли о чојству и високој свести капетана и посаде океанских бродова, на „Вилијаму Брауну“ дошло је до огорчене борбе између морнара и путника за места. Капетану није ни на памет падало да по старом поморском обичају достојанствено потоне са својим бродом. Он се међу првима са седам морнара, једном путником и доста хране и воде устремио на један чамец и отиснуо од места бродолома. Под претњом оружја одбили су све остале који су покушавали да се приближе чамцу у коме је било још доста места. Никад нису пронађени ни чамец ни виновници овог срамног бекства. Други чамец којим је управљао командант посаде прихватио је 33 путника и осам морнара.

Остао је још 31 путник. И они су немилосрдно одбачени од чамца. Међу јадним људима дошло је до ужасних призора очајања и изневерљивости. Само неколицина њих су се смирено препустили грозној судбини. Остали су пузали, кидали одело са себе и урлали од страха. Кратко време затим „Вилијам Браун“ је потонуо. Два дана касније један дру-

ги амерички брод „Крешцент“, који је пловио за Авр, приметио је на пучини чамец препун људи и жена. Били су то бродоломници са „Вилијама Брауна“. Али „Крешцент“ је прихватио само 26 особа. Са чамца је ишчезло 16 бродоломника.

На другом чамцу, који је био предвиђен за 25 особа, налазила су се у тренутку када је „Вилијам Браун“ потонуо 42 бродоломника. Притешњени као класје у снопу, без хране и воде за пиће, које у журби нису могли понећи, затим без крме и навигационих инструмената, бродоломници су били осуђени на сигурну смрт. Тако су прошла два ужасна дана и две стравичне ноћи. Тек тих несрећника били су сувише исцрпљени и обесхрабљени да би могли пружити отпор. Само неколицина њих покушали су да се одупру али, брзо савладани и они су ишчезли у морским ду-

слон. Врхунац несреће наступио је када је дунуо ветар. Море је подивљало. Таласи су се сваког тренутка преливали у унутрашњост чамца.

Тада се у помрчини непрозирне ноћи одиграо ужасан приказ. Чланови посаде су се неочекивано устремили на мушкарце који су им се нашли при руци и почели да их бацају у море. Већина тих несрећника били су сувише исцрпљени и обесхрабљени да би могли пружити отпор. Само неколицина њих покушали су да се одупру али, брзо савладани и они су ишчезли у морским ду-

чамец и да у леденој води океана издржи целу ноћ. Укупно је 16 особа немилосрдно бачено у вечност.

Неколико сати после тог масовног злочина сунце се појавило изнад хоризонта. Изневерљивости бродоломници угледали су обриси спасилачког брода.

Чим су се искрцали у Авру, команданта посаде и седам морнара позвали су на саслушање у амерички конзулат. Незадовољан њиховим одговорима, конзул је пријавио убице француским властима и они су затворени. У целој ствари изгледало је необично то што су осим два мушкарца и једног детета од 18 месеци поштеђене искључиво жене. Све су биле младе. Каква је била намера убица?

Следећег дана морнари су појединачно саслушани. Њихови одговори нису се разликовали. Заједничко објашњење свих њих састојало

се у томе што је у трагичном положају у коме се налазио чамец претрпан бродоломцима постојала врло мала вероватноћа да се спасу. Околности су неминувано налагале да се неколицина жртвују да би се спасли остали.

Да ова ужасна мера није предузета, преоптерећени чамец у који је навирала вода постао би убрзо заједно са бродоломцима плен неког већег таласа. Околност што су се жене спасле објашњена је случајношћу да су се нашле на прамцу и у задњем делу чамца да не би сметале маневрисању посаде. Мушкарци су пак били близу морнара и они су их сложиво побацили у океан. Преживели бродоломници потврдили су ова казивања.

Уверен да није било убилачке завере конзул САД је ослободио затворенике. Он је затим у штампи објавио једно писмо у коме је саопштио истину о „жалосним догађајима који су се одиграли после бродолома „Вилијама Брауна“ и који су били резултат ужасне нужности да се жртвује један део путника како би се остали спасли.“

Целокупна светска штампа и савест тадашњег човечанства осудили су тај ужасан злочин. Изгледа да се никада више нешто слично није одиграло на океану. Убиство 16 особа по слободном избору убица и под јединим изговором да је то неопходно за спас осталих претило је да се претвори у опасан прецедент. Срећом, генерације које су пловиле океаном после ових недостојних претходника нису се угледале на њих.

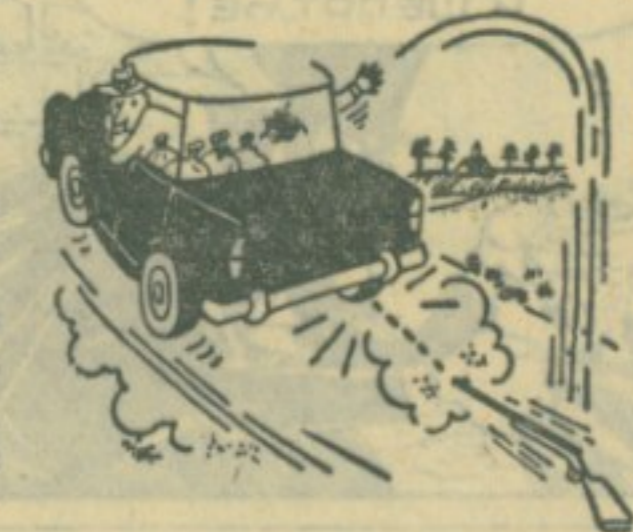

ГОДИНУ ДАНА ПЕРЕ РУКЕ

Ако хирург ради 40 година, онда он за то време пере равно 1 годину своје руке. Пре сваке операције хирург мора 10 минута да пере руке у врелој води и да их четка. Тако очишћене руке се затим оплакну алкохолом и тек после тога хирург навлачи гуме стерилизоване рукавице. Пре нису била позната антисептична средства и тада су оперисани болесници умирали у великом броју од сепсе (тровања), коју су у њихова тела унели лекари нечишћенима рукама и инструментима.

»МАЛЕР«

У калифорнијском месту Леандро два обијача су успешно извршила пљачку у

једној великој самоуслуги. Пошто су успешно завршили посао почели су да беже. Њихова кола била су увелико

одмакла. Изгледало је да су чак успели да побегну. Међутим, један обијач дошао је на идеју да кроз прозор ауто мобила баца пушку. Бојао се да ако их ухвати, пушка би могла да послужи као компромитујући материјал. И шта се десило? У тренутку када је пушка пала на асфалт, она је од удара опалила. Да „малер“ буде већи, по годила је гуму на задњем тоčku. Полиција која их је пратила била је јако удаљена, али због овога успела је да стигне тачно на време и да ухвати двојицу обијача.

ЗЛУРАДОСТ

(ХУМОРЕСКА)

Недавно сам у иностранству купио црни кишобран, који се могао сложити, али не као обични кишобран, већ тако да сам га могао лако ставити у ташну. Да се отвори било је мало компликованије, али и то је ишло. Нисам се дуго радовао. Прошле седмице заборавио сам га у телефонској говорници. Није прошло ни пола сата када сам се тога сетио. Вратио

сам се до говорнице, али је већ било касно. Мој се кишобран више није налазио тамо.

А затим — иако безнадежно — верујем у људско поштење, дао сам оглас у новине у коме сам најлепше молио поштењег налазача да ми врати моју ствар. Из истог разлога навео сам своју адресу и број мога телефона.

Не памтим да је икада

раније падала тако јака киша као тог дана када је изишао мој оглас, па су моји изгледи да добијем кишобран ионако мали, били сведени на најмању меру. Зато сам и био нарочито радостан када је око подне зазвонио телефон и непознати мушки глас ме упита:

— Хало, ви сте тај што је заборавио кишобран у телефонској говорници?

— Да, то сам ја. Ви сте га нашли?

— Нашао, — одговори једноставно.

— Хвала вам, ви сте крај са човек. Хвала вам... хвала... разнежио сам се.

— Зашто ми захваљујете? — упита ме хладно.

— Па зато што сте га нашли и што ћете га вратити...

— Вратити, не пада ми на памет.

— Ви га нећете вратити?

— Зар мислите да сам пао с крушке — рече иронично и грубо.

— Па добро... једва сам имао даха... па зашто ме онда зовете?

Глас непознатог је звучао нестрпљиво и срдито.

— Зато што га не умем отворити. Разумете... Морате ми рећи како се тај проклети кишобран отвара...

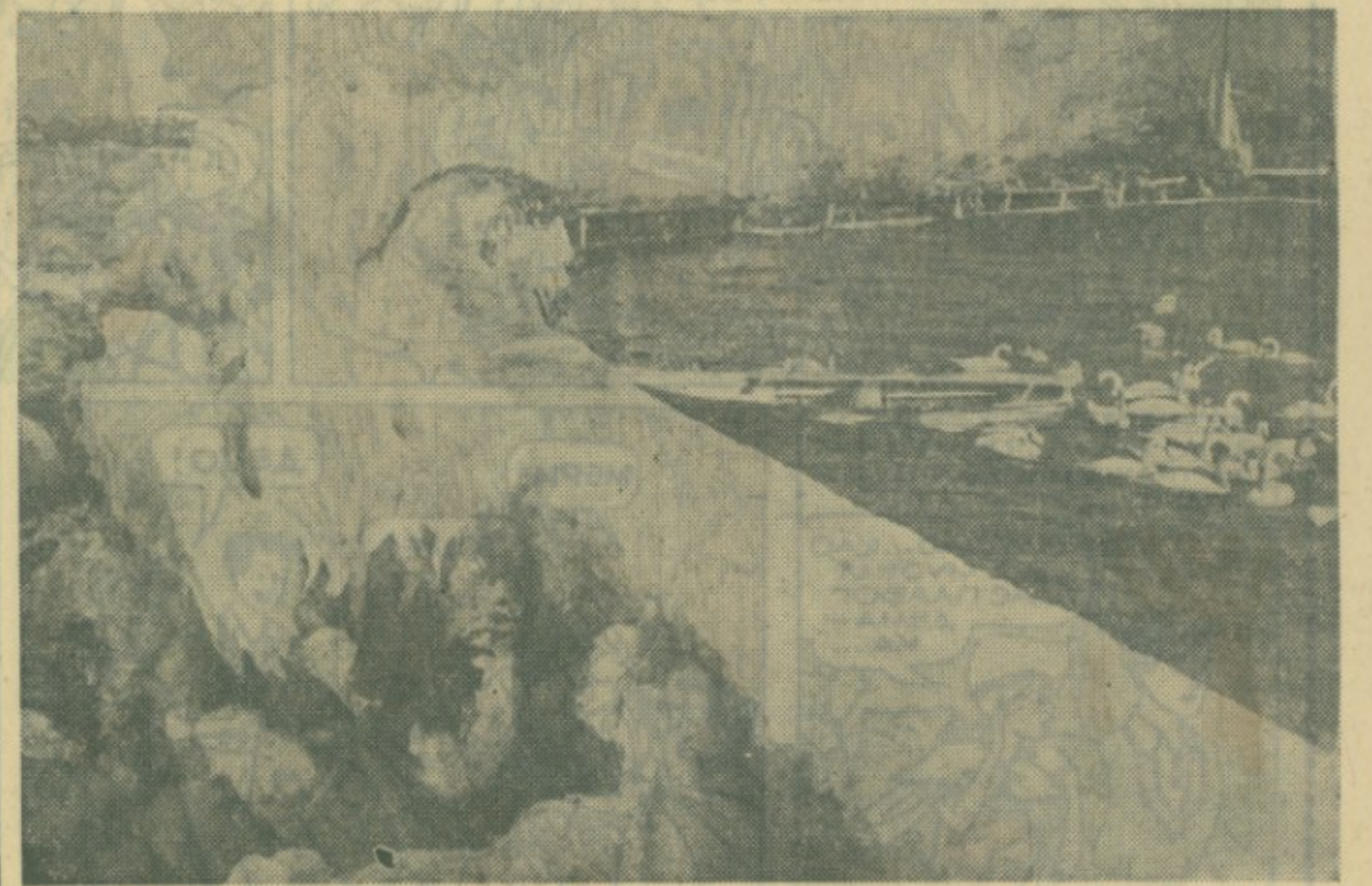
У томе моменту спустио сам слушалицу. Био сам љут. Ипак сам се брзо утешило. Ипак је добро што ме је непознати звао, а још боље што му нисам казао како се отвара кишобран. Злурадост ме утешила.

СА СВИХ СТРАНА СВЕТА

Западнотемачке поште су решиле да учествују заједно са Американцима у опитима телекомуникација помоћу сателита. У близини Минхена ће због тога бити подигнута пријемна станица са опремом која ће бити слична оној коју имају Американци. Инсталације ће почети са радом око јуна 1963. године.

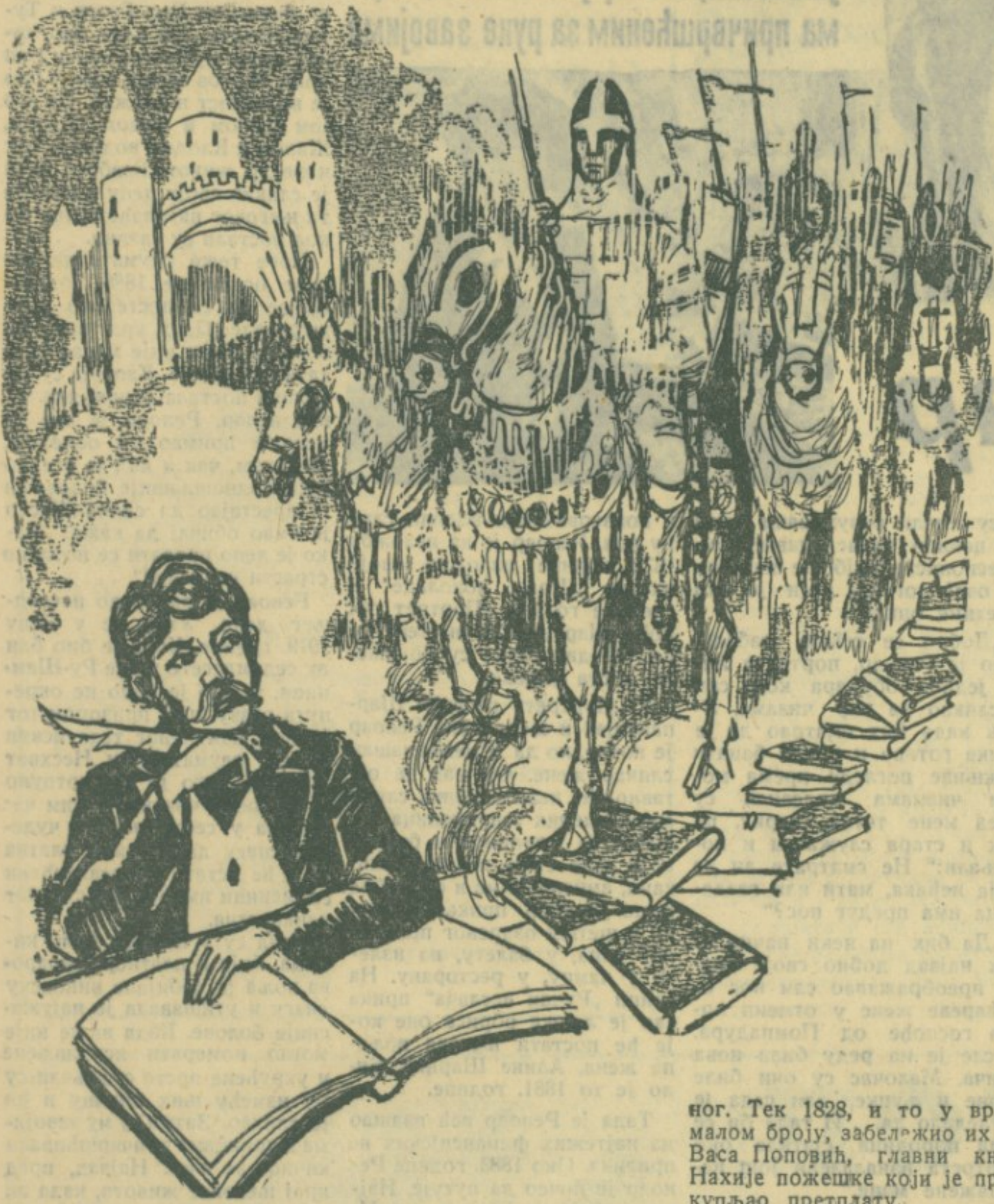
Аларна мрежа у случају крађе у Келну је свакако је дна од најбољих. Око 630 пре дузећа су директно повезана са полицијом која стиже на лице места најдаље за три минута.

Опит који је недавно извршио један лондонски трговац паса је мало свиреп: да би доказао да су његови пси добро дресирани он их је наместо на једну корпу са јајима и тако их држао два сата, а да се притом ни једно јаје није поломило.

Били су потребни велика хладноћа и жестоки ветар да би ово мало швајцарско језеро Женфер добило изглед поларног пејзажа. Једино изгледа да се лабудови због тога нису нарочито забудили

НЕЗАПАМЋЕНИ ТИРАЖ

„Уопште узимајући може се казати да „Србијанка“ није ни имала претплатника, јер су у списку све готово познаници С. Милутиновића из ранијих и последњих година“.

„Животописаније“ (1833) Јоакима Вујића имало је као претплатнике библиотеке готово свих универзитета, потом места: Арад, Беч, Будим, Дубровник, Загреб, Карловац, Трст, Нови Сад, Ријеку а приличан број примерака отишао је и у Србију. Али не у широки круг читалаца. Кнез Милош се претплатио на 100 примерака, кнегиња Јулија на 50, господар Јован на 15, а господар Јеврем на 35 књига. Била је то у ствари материјал на помоћ писцу, а не потреба за читањем и популарисањем његовог дела.

Тираж ма које књиге, ако се није јавно довољан број претплатника (премерана) — износио је највише око 500 примерака. Уз материјалну помоћ месеча, он је, али сасвим ретко, достигао и број 1000. Исплативши штампарске трошкове, књижевник је годинама после „крчио“ своју књигу.

Зато изненађује необичан успех једне, по својој вредности сасвим безначајне књиге, чији је тираж већи од свих у раздобљу од почетка штампања српске књиге уопште па готово до пред крај XX века.

У Будиму је Павел Рожа Михаиловић — о коме се уопште врло мало и зна, — издао 1830. позоришни комад „Крстоносци“, у ствари „посрбу“ у оно време чувеног и у позориштима читаве Европе најпопуларнијег немачког драмског писца Коцебуа.

На ово своје дело прикупио је око 2.000 претплатника, што је представљало огроман број не само за оно време него и за сто година касније. Тај број је тешко било достићи. Михаиловић је свакако погоднио интересовање тадање

српске читалачке публике, чему је нарочито допринело посрбљавање овог комада који се са успехом изводио на немачким позорницама, а радио и читао.

Од Трста и Будима, кроз све значајније градове Војводине, и Србије, до Параћина, Неготина и Лознице, по Хрватској, и у Босни — Михаиловић је нашао претплатнике. Посрбљавајући један значајан и занимљив период светске историје, крсташке ратове и преводених на српско подручје „славом га је воздигао у срцима народа српског“. Захваљујући баш том фантастичном посрбљавању „Крстоносци“ су постали на првим нашим представама комад „који на позорници чини највећи ефекат“ и пуни касу. Кад су се „Крстоносци“ приказивали у Београду, у првој позоришној сезони 1841—42. године, „одушевљењу публике није било краја“.

Михиловић у предговору каже: „Што се тиче превода овог, милим родољубцима мојим исповедам да се оригинала држао нисам; но да сам слободно, и то по својству на шег језика, умложио предмет овог дела, не марећи што сам с тиме много већи труд себи реузрвао, но само из једног родољубља сасвим на Србију преобратио“.

Тако је Коцебуов Роберт фон Витерунген, крсташ, постао Љубомир, крстоносни сердар; главна јунакиња — Милеса, хаџиница из Јадра; папин легат Адхенар — владика Божидар. А и иначе је читав драма пуна „крстоносних сердара“ с нашим народним именима: Витомир, Бранко, Властољуб и сличним.

Као историјска драма „Крстоносци“ су заузимали прво место у нашем раном позоришном репертоару, а кад су штампани, стекли су пуних 56 страна претплатника, и још их се после уписало две стотине.

Међутим, многа значајнија књижевна дела, она од трајне вредности — штампана су, уз највеће молбе и напоре аутора, тек у неколико стотина примерака.

КАЗНА ЛЕЊИВЦИМА

Владар Инка Рока тражио је од припадника народа Урус сваког месеца по једну необичну дажбину. Морали су да напуне једну трску бувама и да је донесу у његов двор. Овај чудан задатак имао је дубљи разлог.

Уруси — остаци овог народа који живе још и данас у области језера Титикака — важили су као велике ленштине. Инке, које су биле веома вредан народ, ужасавали су се тих ленштина. Да би их присилили да бар нешто раде, морали су за владара да хватају буве, што како и сами знамо није лаган посао.

РЕКОРДНА ПРОДАЈА

Рекордну продају марака постигао је недавно хамбуршки аукционар марака Морман. Он је у Дизелдорфу продао марке у вредности од 257 милиона динара. То је била 110 аукција марака у овом месту. Највишу цену је постигла збирка марака са Тринидада, која је представљала колекцију марака од 1847. до 1882. године. Она је продата за 11 милиона динара. Међу појединачним маркама, најскупље је продата једна финска марка из 1858. године. Она је на аукцији достигла цену од 87.000 динара.

Књига »Крстоносци«- посрбљен превод Коцебуовог позоришног комада, продата је у 2.000 примерака. За свој алманах »Даницу« Вук је једва сакупио 400 сталних претплатника

Претплатници су били „Србљи из Србије“: Прота Матија Ненадовић, који се сам претплатио на 25 књига, Петар Николајевић Мољер, војвода српски, Јевта Савић Чотрић, Вуков рођак и члан Правителствујућег совјета, и други који су се налазили у емиграцији. Сви су они помогли свога земљака колико су могли, али готово нико од њих није био свестан шта за будућност представља ова Вукова књига.

Вуков алманах „Даница“ имао је сасвим мали број претплатника па према томе и тираж — око 400 примерака. А у њима је Вук објавио своје врло значајне радове. Међутим, за Вукову „Даницу“, забавник с календаром за 1826. годину, из Србије нема ни једног претплатника. То је 1827. донекле исправљено, захваљујући слепом Ђури Милутиновићу Црногорцу, „љубитељу књижевства“ и једном од највећих пропагатора српске књиге у старом Београду, који је преузео на себе сакупљање претплате. У Београду је успео да прикупи приличан број претплатника али из унутрашњости Србије нијед-

ног. Тек 1828, и то у врло малом броју, забележио их је Васа Поповић, главни кнез Нахије појешке који је прикуљао претплату.

Ни „Србијанка“ Симе Милутиновића Сарајлије, штампана у Лајпцигу 1826. године — није их прибрала велики број, ико је за своје време то била више него славна књига.

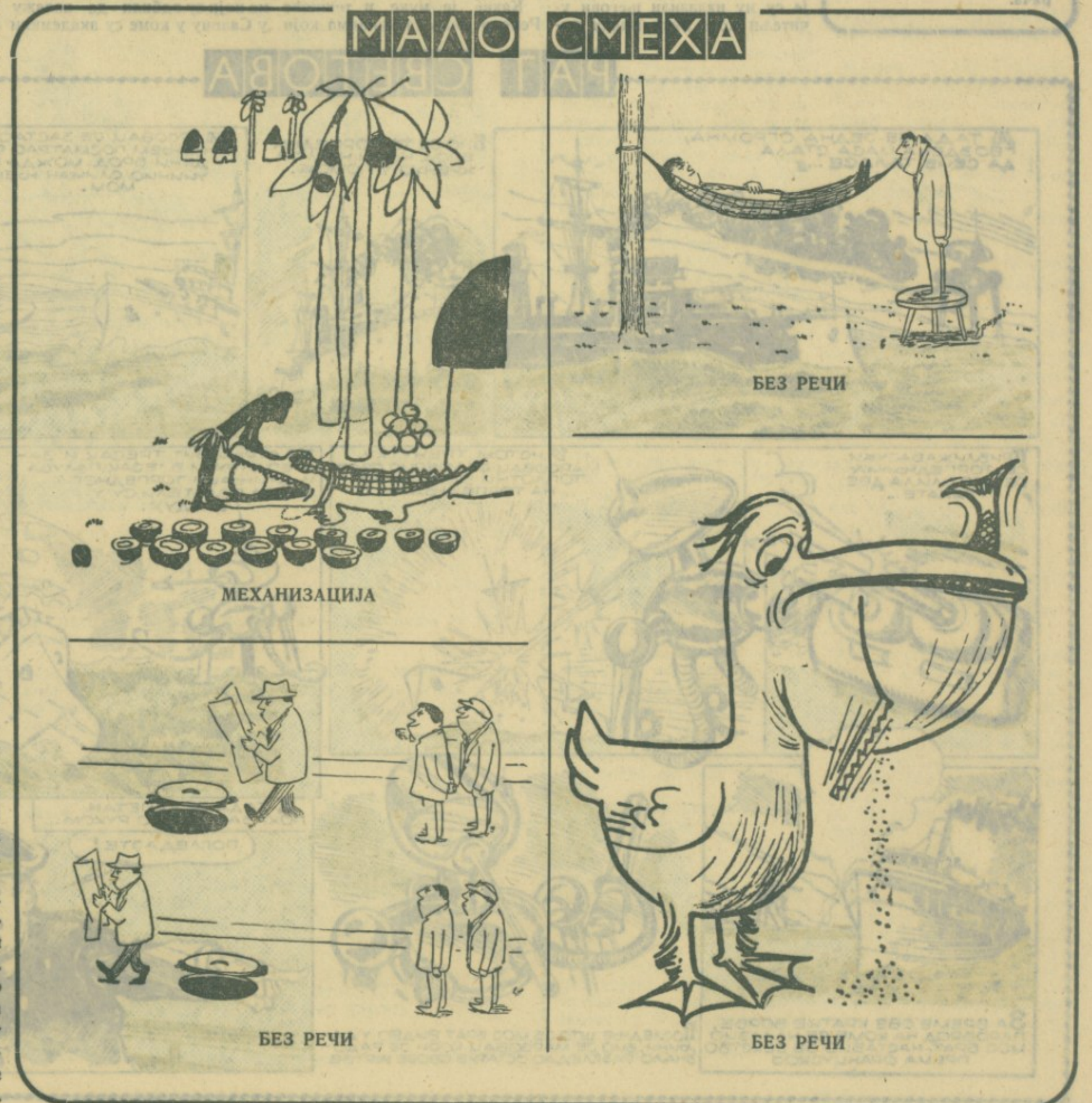
КОНТРОЛА ВОЗА ПОМОЋУ РАДИО-ТЕЛЕФОНА

Контрола саобраћаја на железници обавља се углавном помоћу разних светлосних сигнала. Да би се зауставио воз на отвореној прузи, како би се спречила катастрофа, постављени су светлосни сигнали којима се рукује механички или аутоматски. Сада се на немачким железницама покушава да се светлосни сигнали, као недовољно поуздани у условима све већих брзина возова, замене бежичном телефонском везом.

Први овакав експеримент биће изведен на релацији Нирнберг—Вирцбург, у дужици од 103 километра. На овој релацији контакт између машинског и контролне служ-

бе на железничким станицама одржаваће се помоћу телефона. Директна веза омогућује машинској да благовремено сигнализира квар на локомотиви или било какве друге сметње. Контролној служби се пак омогућује да увек упозори машиновођу на опасност која му прети.

Довољно је да машиновођа притисне тастер и да успостави везу са било којом станицом на овој релацији. Телефонски уређаји су тако постављени да машиновођа може да разговара и да у исто време управља локомотивом, без бојазни да ће његова пажња бити скренута.

КРУЖНА КУХИЊА ЗА ДОМАЋИЦЕ

Највећа европска изложба намештаја у Келну, одржана од 31. јануара до 4. фебруара ове године, окупила је 868 излагача из 23 земље Европе, Азије и Америке. Први пут су и два путничка брода, укотвљена близу хала на Рајни, послужила као изложбени простор.

Као и сваке године новитети нису недостигали. Произвођачи су на рочито желели да олакшају рад домаћицама у кухињи. Између осталог могао се видети и модел кружне кухиње у којој домаћица може

све да дохвати а да се уопште не покрене.

Други излагач приказује велики плакар чија се сва врата отварају а ко се прстом притисне на једно дугме.

У неким кухињским плакарима се налазе електрични апарати за брзо сушење кухињских крпа.

Такође су изложене и фотеље на којима налази места да се може ставити чаша, пепелара, па чак и транзистор. Фотеље у којима се може љубати и које се окрећу побудиле су нарочиту пажњу посматрача.

Реноар је поред осталог постао чувен и по одговору који је једном приликом дао свом учитељу сликару Глејру који му је, незадовољан његовим радом, пребадио:

— Чини ми се да ви сликате искључиво из забаве?

— Свакако, одговорио је Реноар, да ме то не забавља, будите уверени, не бих повукао ниједан потез кичицом.

Та искрена једноставност даје обележје целокупном Реноаровом схватању сликарства, као и његовом животу. За Реноара је сликарство било радост. Ако бисмо у ликовној уметности желели наћи неко стваралаштво из кога избија непресушна лепота живота, то је свакако Реноарово.

Сликар је дуго делио судбину остале импресионистичке браће свога доба. Живео је у сиромаштву, врећан и исмеван. Врло рано је оболео од тешког реуматизма. Али, његова природа била је ведрa. Он никада није проклињао судбину. Животу се увек смешио. Призор света га је очаравао и он је то своје расположење нештетним преносио на платно.

— За мене, говорио је Реноар, слика је мило, насмејано и љупко дело-да, љупко! Има доста црних ствари у животу и није потребно стварати их још више. Знам да се тешко признаје да неко може бити велики сликар, ако увек остаје насмејан. Љубе који се радују не схватају озбиљно.

Али, Реноар се у томе преварио. Његове слике нису само љупке. Оне су лепа, врло велика уметност.

Рођен 25. фебруара 1841. године у Лиможу, Пјер Огист Реноар је био четврто дете једног сиромашног кројача који се око 1845. године преселио у Париз.

Године 1862. уписао се у атеље-сликарску школу сликара Глејра. И Глејр и његов асистент Сињол пребацивали су младом Реноару да је сувише опчаран заводљивошћу живих боја. Једном приликом му је Глејр у бесу чак довикнуо: „Чувајте се да не постанете други Делакроа!“

Али и поред свих мана које су му налазили његови учитељи који нису имали ра-

Реноар

зумевања за радост живота и боје импресиониста Реноар је вредно радио. Имао је срећу да је у Глејровим атељима упознао будуће велике импресионисте Клода Монеа и Алфреда Сислија. Ускоро, Реноар се придружио уметничком кружоку Гербоа чији су представници сликали изван Париза, у Буживалу, Шантију и Фонтенблоу. У кругу тих полетних, младих људи, он је створио своја чувена платна Лиза са амрелом и Крчма мајке Антони.

Глејр и други академици нису имали разумевања нити су ценили данас славне импресионисте најбоље илуструје овај догађај који је сам уметник описао.

„Добро се сећам, забележио је Реноар, портрета жене једног обућара који сам насликао за пар чизама. Увек када бих сматрао да је слика готова и почео бацати чежњиве погледе према мојим чизамама долазили су пред мене тетка, ћерка, па чак и стара служавка и почињали: „Не сматрате ли да моја нећака, мати или газдарница има предуг нос?“

„Да бих на неки начин ипак најазад добио своје чизме преображавао сам нос обућареве жене у отмени појаси госпође од Помпадура. После је на реду била нова прича. Малочас су очи биле верне и љупке, али сада је изгледало да... И тада би се цела породица сјатила око портрета изналазећи још незапажене мане.“

Први је открио и разгласио изванредан Реноаров дар колекционар-аматер Виктор Шоке који је исто тако био први љубитељ сликарства који се одушевио Сезаном.

Супротно осталим својим пријатељима импресионистима који су обдиљали да излажу у Салону у коме су академици

Једна слика за пар чизама. Реноар је био сликар љупких жена и распевањих боја. Оболео од тешког реуматизма, сликар је сликао кичицама причвршћеним за руке завојима

и конзервативци водили главну реч, Реноар је на изложби 1878. године изложио своје платно „Шоља чоколаде“ а следеће године „Портрет госпође Шарпантије“ и њене деце. Обадве слике су доживеле доста успеха.

У „Портрету госпође Шарпантије“ и њене деце Реноар је потврдио да је ненадмашан сликар жене. Он нам је оставио низ незаборавних слика својих лепих савременица. Радовао се живописним бојама које лепо стоје женама, чипкама, амрелчићима и сунцобранима. Реноар приказује жену у шетњи озареног пролећног дана, у балету, на излету у чамцу, у ресторану. На слици „Ручак веслача“ приказује љупке обриси оне која ће постати његова вољена жена, Алине Шариго. Било је то 1881. године.

Тада је Реноар већ изашао из најтежих финансијских не прилика. Око 1883. године Реноар је почео да путује. Највише времена је провео у Италији где су га одушевила дела Рафаела, „пуна знања и умерености“.

Реноар је о великом ренесансном сликару говорио да „не тражи немогуће ствари као он“. После Италије Реноар је насликао чувене слике „Кишобрани“, „Купачи-

це“, „Младе девојке у широком сукњама“ и „Деца у Варгемонту“.

Реноар до краја живота није престао да пева о лепоти света, медитеранске природе, цвећа и жена. Реноар није дозволио да га захвати очајање „проклетих“ сликара као што су били Ван Гог, Гоген и Тулуз Лотрек. Он није био човек склон драматизовању тешкоћа. Његов лични живот био је врло чист и сложен. Са својом женом и децом Пјером, Жаном и Клодом водио је тих и ведар живот. Безброј пута је сликао своју децу а портрети његовог најмлађег сина Кокоа постали су славни.

Прве теже реуматичне нападе осетио је 1888. године. Кризе су се постепено поштривале. Пред крај века Реноар се више није могао кретати без штака. Касније су му колена постала неопходна. Увек ведар, Реноар је све те невоље примао са осмехом. Међутим, чак и кад је осећао најнепоношљивије болове није престајао да слика. Често је имао обичај да каже: „Како је лепо предати се потпуно страсти сликања!“

Реноар је радио до последњег даха. Умро је у Кану 1919. године. Када је био близу седамдесете пише Ру-Шампион тешко је било не окренути главу пред призором тог јадног, измученог тела искривљеног реуматизмом. Несхватљиво је како је тај потпуно неспособан човек и у тим часовима у себи налазио чудесну снагу да наслика платна која ће остати непревазиђени споменници импресионистичког сликарства.

Када су у питању били кичица, боја и платно, Реноарова воља је добијала цинковску снагу и утишавала је најужасније болове. Када више није могао померати искривљене и укрупнене прсте стављали су му између њих кичицу и он је сликао. Затим су му завојима и кришцама причвршћивали кичице за њих. Најазад, пред крај његовог живота, када више није могао да покрене ни руку он је почео сликати раменом. Чак је и њиме створио дивна дела са којих зраче младост, светлост и радост живота. Док би се свако други на његовом месту јадао и грчио у болу, Реноар је све погодно са светачким стрпљењем и миром у души.

Озарена страст обележава стваралаштво свих великих уметника. Ни најужасније кризе паданице нису зауставиле Ван Гога, а полуслепост није спречила Дегаа да ствара божанска дела. Као и они, Реноар није дозволио да га реуматизам победи. Мада је његово тело мученичка патило, он је наставио да опева лепоту, цвеће и жене. Дело тог богаља обасјаног сунцем је непрекидна песма радости, живота и љубави.

РИБА — БАЛОН

Као балон може једна врста рибе — „кугла“ — да се дигне из мора и да на тај начин побегне од својих прогонитеља. Овај чудак међу рибама живи обично у морским дубинама, али кад га нападне непријатељ, он се надува као кугла и затим као ваздушни плик полети према површини. Често се не задржи на површини, него одлети још даље у ваздух, али се одмах затим поново врати у своју домовину, море.

РАТ СВЕТОВА

ТАДА ЈЕ ЈЕДНА ОГРОМНА, ГВОЗДЕНА МАСА СТАЛА ДА СЕЧЕ ТАЛАСЕ...

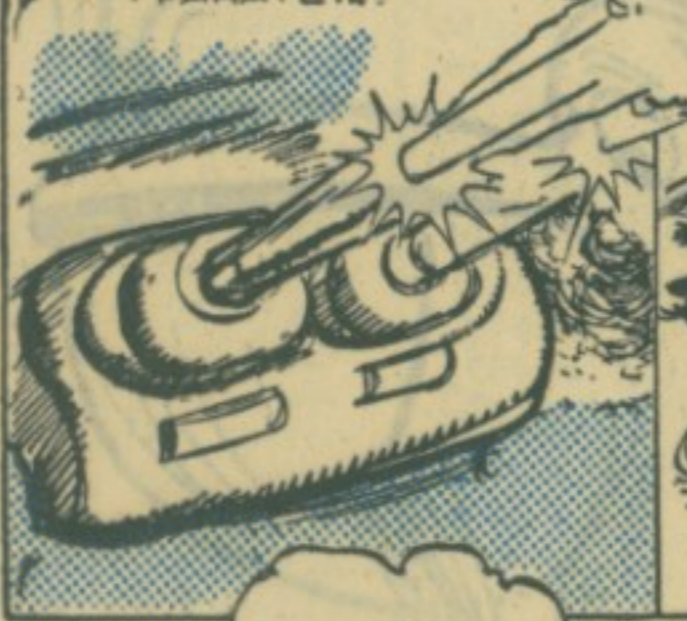
БИО ЈЕ ТО ТОРПЕДНИ БРОД КОЈИ НАМ ЈЕ КРЕНУО У ПОМОЋ.

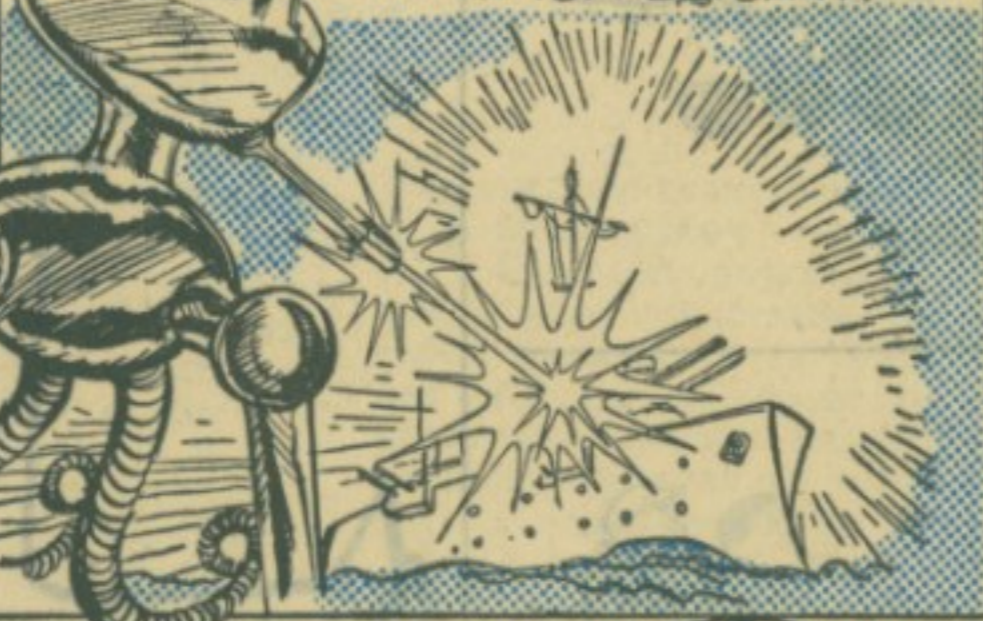
МАРСОВАЦ ЈЕ ЗАСТАО И СА ЉУБЉЕМ ПОСМАТРАО ГВОЗДЕНИ БРОД. МОЖДА МУ СЕ УМИШЛИО СЛИЧАН БЕМУ САМОМ.

ПРИБЛИЖАВАЈУКИ СЕ, ТОРПЕДНАЦ ЈЕ ИСПАЛИО ДВЕ ГРАНАТЕ...

У ИСТОМ ТРЕНУТКУ, МАРСОВАЦ ЈЕ УПЕРИО СВОЈ ТОПЛАТНИ БРОД ПРАВО НА ТОРПЕДНАЦУ.

УЗ СТРАХОВИТ ТРЕСАК И ЗАСЛЕПЈУЈУКИ БЛЕСАК ПАЛУБА И ДИМЊАЦИ ТОРПЕДНОГ БРОДА ПОЛЕТЕЛИ СУ У ВАЗДУХ.

ЗА ВРЕМЕ ОВЕ КРАТКЕ БОРБЕ, ПАРОВИ БРОДА НА КОМЕ СЕ НАЛАЗИО МОЈ БРАТ, НАСТАВИО ЈЕ БЕКСТВО ПРЕМА ФРАНЦУСКОЈ.

ПОСЛЕДЊЕ ШТО ЈЕ МОЈ БРАТ ВИДЕО У ДАЉИНИ, БИЛО ЈЕ МАРСОВАЦ КОЈИ ЈЕ РАДОЗНАЛО РАЗГЛЕДАО ОСТАТКЕ СВОЈЕ ЖРТВЕ.

А ТАДА ЈЕ КАПЕТАН ПОКАЗАО НЕШТО РУКОМ...

ПОГЛЕДАЈТЕ!

АНЕГДОТЕ

ОБРНУТО

Истакнути физичар Роберт Опенхајмер био је познат међу студентима и по писању песама. На једној вечери његов пријатељ Пол Дорак, који је био миран човек, упита га:

— Чуо сам да пишете стихове исто тако добро као што знате и физику.

— Како можете ове две ствари да упоредите? Кад је реч о науци трудим се да говорим тако да свако може да научи оно што раније није знао, а у поезији је то обрнуто.

"ШТЕТА"

Познати немачки физичар Хенрих Рудолф Херц у младим данима волео је да ради на разбоју и одушевљавао се столарским занатом. Ишао је толико далеко да је недељом посећивао једну занатску школу.

Касније, када је Херц постао познати професор, његов стари учитељ разбоја, дознавши да му је ученик постао велики професор, дозваљујући му рече:

— Каква штета! Да си овде остао био би одличан ткач.

МОДЕРНА ЛУКРЕЦИЈА

Винстон Черчил је за свој осамдесети рођендан добио на поклон један комплет књига познате списатељке криминалних романа Агате Кристи. Он тада озбиљно рече:

— Од Лукреције Борције ово је једина жена којој су „користили“ злочини.

ИМА ВИШЕ КАФЕ

Познати италијански физичар Волта много је волео кафу и увек ју је пио без шећера. Један га пријатељ упита зашто никад не ставља шећер у кафу, а он му одговори:

— Зато што тада у шољи има више кафе.

ЗНА ШТА РАДИ

Једном је Кромвел диктирао писма свом секретару. Сва су била противречна. Мислећи да је по среди нека грешка, секретар опомену Кромвела, али му овај на то одговори:

— Знам шта радим. На овај начин нећете знати које је писмо оно право.

Берта Рингер је прва жена аутомобилиста која је прешла пут од 100 километара

Карл Бенц је завршавао свој трећи модел аутомобила. Он је тврдио да ће аутомобил имати велику будућност, али поред свега тога није својим колима правио дужи шетње од 5 до десет километара. То је нервирало његову жену која је говорила да треба бити од важнији. Конструктор је био обазрив и строго се придржавао саобраћајних прописа, што његова жена није могла да схвати. Често му је говорила да неће постићи успех ако свој модел не прикаже широј јавности. Оба њихова сина — старији је имао 15 година, а млађи 13 — била су на страни мајке. У шетњама с оцем они су научили да возе и ушли у тајне механизма, јер су пратили све припреме и промене на новом моделу очевог аутомобила. Карл Бенц се припремао да у Минхену

ПРВИ СМЕЛИ АУТОМОБИЛИСТИ

исте године прикаже свој модел на изложби моторних машина и машина радилица.

Једно вече Берта Бенц саопшти мужу да ће сутрадан рано јутро са своја два сина да крене возом у Форцхајм код мајке. Знала је да њен муж не воли рано да устаје и да их неће испратити на воз. Они су кошом од оца пошли на пут аутомобилом и њиховој срећи није било краја. Грешком су пошли према Вајнхајму и тамо стигли за не пун сат. Ту су узели воду, али тада Берта још није довољно познавала механику расхлађивања мотора. У Хајделбергу ланци су се затегли, али су кола ипак наставила пут. На 14 километара даље, у Висноху, дошло је до прве незгоде — понестало је горива. Ради тога су отишли до прве апотеке где су добили два литра горива. Отада ће они чим им понестане горива свратити у прву апотеку. И поред повремених сужавања кашева и ланца све је ишло доста добро. У Брихзалу, на седамдесетак километара, „су пруга-побегуља“ послала је мужу телеграм. Она тада није ни сумњала да ће остатак пута бити тежак и напоран.

Коцка је била бачена и требало је наставити пут. Дечац су се смењивали за воланом. Док је један возио, мајка и други син су морали гурати кола.

Ускоро је дошло до нове незгоде. На крају успона је до

На слици конструктор Лавасор са својом женом. Ова кола су превалила пут Париз—Бордо—Париз за 48 часова и 48 минута

лазила низбраница. Тада се Берта побојала да кочице не попусте. Срећом, ова низбраница је прошла без незгоде.

Кад су стигли до Баушлота, морали су свратити до обућара да им оправе ципеле.

Почути ранијим искуством нису кренули право ка Форцхајму који је био удаљен свега 11 километара, него су пошли заобилазним путем. Веровали су да тим путем нема много узбраница али су се преварили. Морали су стално да гурaju кола. Затим, дошло је и до запушења довода за бензин. Да би довод отпустили у потребили су једну укосницу. Затим је дошло до кратког споја у електричној инсталацији. Тада је мајка морала да да подвезицу која је послужила као изолатор.

На крају „Аргонаути“ су стигли до Вилфердинга. Сад је требало превалити најтежи део пута. Други би свакако одустали, али они то нису учинили. Кад је пала ноћ нашли су се усред Црне шуме, а кад су дошли до врха, угледали су на свој срећу светлости града Форцхајма. Дакле, победа је ту. А она ће се ускоро претворити у тријумф. Стигнути на Тог Леополда — са колима без коња — одушевили су ретке вечерње пролазнике, који су у возачици препознали Берту Рингер. О изгледу возача не треба ни говорити: они су били црни од прашине и масноће.

Берта Бенц је тада имала са мном жељом — да стигне што пре до поште и да пошаље телеграм свом мужу: „Стигли срећно у Форцхајм“.

На овај њен телеграм, Карл Бенц који је био повређен у свом самољубљу, одговорио је: „Експресно ми вратите данце“.

Доцније се Карл Бенц извињавао за овај свој непромишљени поступак.

Берта је пет дана возила све пријатеље и познанике по Форцхајму, а затим је кренула својој кући. Повратак је био лакши. Пошто су се одморили лакше су доносили и успоне.

Неустрасиви троји превалио је с доста тешкоћа првих сто километара аутомобилом. Овај подвиг је био право откровење. Нико није могао ни да помисли да ће тада аутомобил бити приступачан жени и деци.

Подвиг Берте Бенц забележен је као велики датум у историји аутомобилизма.

ПРЕСУДА — ПРЕСЕДАН

Недавно је суд у Хамбургу осудио једну породицу на новчану казну у износу од 200.000 динара, због тога што је једном младом брачном пару издала собицу од 13 квадратних метара за око 20.000 динара.

Ова пресуда је била могућа захваљујући законском параграфу којим се предвиђа кажњавање свих оних који лихваре.

Изреченом пресудом створен је преседан да се у целој Немачкој убудуће строго кажњавају шпекуланти који користе оскудицу у становама. Сада се разматра могућност доношења посебног параграфа за кажњавање оних који шпекулишу стамбеном кризом.

РЕЗЕРВНО СРЦЕ

Говори се, а то звучи као виш, да је на једној од аутомагистрала у Сједињеним Државама, на почетку нарочито опасног дела пута, постављен натпис: „Возачу, буди опрезан, јер господ бог није предвидео за тебе резервно срце“.

Недостатак резервних срца стварно доводи хирурге у очајање. Међутим, у последње време научници доста успешно решавају тај проблем, стварајући разне врсте вештачких механизма која обављају ове или оне функције човечких органа.

Вештачко срце направиле је недавно група лекара и инжењера универзитета у Илиноису. По величини и облику оно се ни по чему не разликује од правог срца,

чије место треба да заузме. Омотач му је од синтетичког материјала, а унутра су смештене мале пумпе и минијатурни електромотор.

Засад је таквим електричним срцем замењено природно само код паса и мајмуна, али се проналазачи надају да ће оно моћи да замени и човечко.

Метода замене већ је довољно савладана: вештачко срце се ставља на место живог, причвршћује се за кичму, затим спаја са системом крвотока. Једино се кожни проводника налазе споља и они воде ка батерији, која је причвршћена на телу те животиње. По уверавању научника, трајање таквог срца неће бити краће од 30 година.

ПОШТА КРОЗ ВЕКОВЕ

Први униформисани поштански гласници појавили су се у сређњем веку

ХИТНА ПОШТА У СТАРОМ РИМУ. ПЕТ ДАНА БИЛО ЈЕ ПОТРЕБНО ДА ПОШТАР ПРЕВАЛИ ОД ПАРМЕ ДО РИМА. (СЛ. 1); ПОШТАР ИЗ 15. ВЕКА; У СЛУЖБИ ТРГОВАЦА И КНЕЖЕВА (СЛ. 2); ГЛАС ТРУВЕ НАЈАВЉИВАО ЈЕ ДОЛАЗАК ПОШТАРА (СЛ. 3); ПАС И КОПЉЕ ШТИТИЛИ СУ ПОШТАРА ИЗ 17. ВЕКА (СЛ. 4); ЈЕДНО ВРЕМЕ ФРАНЦУСКИ ПОШТАРИ РАЗНОСИЛИ СУ ПОШТУ НА ШТУЛАМА (СЛ. 5); ПОШТА ЈЕ ПОЧЕЛА СВОЈИМ КОЛИМА ДА ПРЕВОЗИ И ПУТНИКЕ. ЕНГЛЕСКА ПОШТАНСКА КОЛА ИЗ 18. ВЕКА (СЛ. 6); ФРАНЦУСКА ПОШТА ЗА ВРЕМЕ ЛУЈА XV (СЛ. 7); ПРЕ УВОЂЕЊА ПОШТАНСКИХ АУТОМОБИЛА И АУТОВОСА, ШВАЈЦАРСКА ПОШТАНСКА УПРАВА ПРЕВОЗИЛА ЈЕ ПОШТУ И ПУТНИКЕ ЧЕТВОРОПРЕГОМ.

Данас је лако отпремити писмо, али поштанска служба у прошлости била је скопчана са хиљаду невоља. По неким писцима оснивалац поште био је персијски краљ Кир (559 до 529 пре наше ере). Он је наредио да се на сваких неколико километара друма подигну кућице у којима су били стално спремни људи и оседлани коња. Пошту је преносио коњаник и предавао је другом, а овај трећем и тако редом. Ови курири преваливали су пут од Сузе до Сардеса (2500 километара) за шест дана.

У старој Грчкој пренос поште није био добро организован преко курира. Бољи је био помоћу лаба, које су често нападали гусари, па су и Грци доцније организовали пренос поште преко коњаника. У старом Риму пошту је добро организовао цар Август, који је добијао пошту из Мале Азије, а из Парме за пет дана. Пошту су доносили такозвани „хитни“ поштари. Ова пошта служила је искључиво у државне сврхе, а за приватну пошту морали су да се најме нарочити гласници.

После распада римског

царства настало је расуло, које је потрајало неколико векова. Карло Велики поново је организовао пошту, али је и после њега настао застој. Владе су престале да воде рачуна о пошти, а бригу о њој преузели су манастири.

У средњем веку пошта се преносила од града до града. Трговци су помоћу гласника отпремали пошту и ствари од вредности. Многи гласници били су униформисани. Собом су носили рог у који су дували и најављивали свој долазак, нарочито кад би увече стигли пред затворе не градске капије. Мање

НАЈСУРОВИЈИ СПОРТ

Борбе булдога су непоштедни обрачуни два неустрашива борца. Сваки сукоб завршава се смрћу једног супарника

Слепи борбени нагон животиња је тако дивља да се често борбе између два супарника завршавају смрћу једног или другог. Стога су борбе животиња у већини цивилизованих земаља забрањене. Последње борбе животиња организоване су у Паризу средином прошлог века. Убијање бикова у кориди је у Француској забрањено а у Енглеској и САД борбе животиња исто тако за коном нису дозвољене.

Па ипак, у јужним крајевима САД, а нарочито у државама Луизијани, Џорџији, Мисурију, Тексасу и Мериленду, борбе паса одржавају се у кришном од власти и привлаче бројну публику. Најжешћи су сукоби два булдога. Рачуна се да у тим крајевима САД постоји 2.500 сопственика нарочито одгајених булдога који у малим аренама својом неустрашивошћу и крволочношћу одушевљавају стотине гледалаца. Број таквих булдога-торсатора пење се у САД на 20.000.

Скупови се одржавају недељом, у великим житницама изгубљеним на ранчевима. Љубитељи овог спорта се обавештавају појединачним писмима. Представа почиње у десет сати ујутру и садржи седам борби. Последња се завршава касно у ноћ при светлости бакљи и рефлектора. За присуствовања двобоју булдога плаћа се висока цена.

Арена има у пречнику шест метара и окружена је зидом високом 80 сантиметара иза кога се налази публика. Сопственици паса улазе у ринг заједно са псима и остају тамо за све време трајања борбе. На сигнал судије две животиње се устремљују једна на другу и крвава борба почиње.

Борба се наставља све док један од супарника не преста да се бори или не буде онеспособљен. Ако један булдог одустане од борбе, његов газда има на располагању један минут да га „убеди“ да треба да настави крвопролиће. Ако он не успе у томе, борба је завршена победом храбријег.

Борба два булдога је неописиво сурова и крволочна. У већини случајева она траје два до три сата. Булдози се сматрају за најхрабрије псе и често се боре до смрти. Дешава се да једна животиња поломљених удова или ослепљена и даље кидише на противника. Победилац често изгледа жалосније од побеђеног и умире неколико тренутака после њега или заједно са њим.

Најбољи булдози-борци се добијају зналачким одабирањем и укрштањем. Њихова је глава округла, уши кратке а крзно бело или риђе. Брзи су као хртови а жестоки као доге. Да би постали што суровији и крволочнији, изолују се за све време свог живота у нарочитим кавезима. Тешки су 20 до 25 килограма а пре борбе се приморавају да друго трче да би ослабили.

Животиња први пут ступа у ринг када има две године а најопаснија постаје када има три године. Борбени четиригодишњака већ опада а пас од шест година упркос својој изванредној снази не успева више никада да изађе из борбе као победник. У току своје каријере један пас може највише да победи пет до шест пута. Из сваке борбе он излази толико исцрпен да да њима више ништа не једе. Потребно му је затим седам до осам месеци да би се потпуно опоравио и стекао потребну животну енергију и борбени полет.

Победник добија награду од 200.000 до 500.000 динара. Међутим, то је сасвим недовољно да се надокнаде огромни трошкови које сопственик има за исхрану и одржавање булдога. Пас једе три килограма меса дневно и када има две године већ је коштао свог власника преко 200.000 динара. Пре борбе власник има ванредне трошкове од око 100.000 динара а после борбе скоро исто толико мора да плати ветеринару за лечење животиње. Занимљиво је да ни сопственик ни гледаоци не мају обичај да се у току борбе булдога кладе.

ЗНАТЕ ЛИ ДА...

У свету има више од милион врста животиња, од којих су 750000 врста инсеката. Што се тиче змија, њих на рачито има много у Индији, око 300 врста а од тога 12 различитих врста отровница. Нигде није записано, али се зна да сваких 15 секунди једног становника Индије уједе змија, а сваких три минута један умире од змијског уједа.

ГИГАНТ БЕЗ ПРЕМЦА

Савремена техника данас остварује такве подвиге пред којима човеку застаје дах. Један међу њима биће свакако и будући телевизијски торањ који ће се градити у Москви. Овај циновски торањ треба да буде висок 2.000 метара. Да би такав гигант могао да „стоји на ногама“, пречник његовог постоља ће износити 140 метара. Да би кула могла са успехом да одоли ветру и другим временским непогодама, поред класичног грађевинског материјала, челика и бетона, за изградњу једног њеног дела биће употребљене пластичне масе.

Као и у другим торњевима, и у овом ће бити изграђене пословне просторије, ресторани и други туристички објекти.

Посетноцима торња стајаће на располагању специјални експресни лифт и посебни хеликоптери који ће их пети на врх куле. Рачуна се да ће трошкови изградње овог телевизијског торња износити око 14 милијарди динара.

72 ЧАСА СПАСАВАЊА

Пуна 72 часа јединице пилотира швајцарске армије и цивилни спасиоци су радили на спасавању два ловачка пса која су упала у лисицију ја му. Два ловачка пса „Лорли“ и „Арно“ у кантону Аргау упала су у лисицију ја му приликом потере за лисицом. Јама је била дубока 4 метра и псинису могли да се изваде. Када су их пронашли, пас „Лорли“ је био већ мртав, али је у зубима држао мртву лисицу. Други пас је остао у животу.

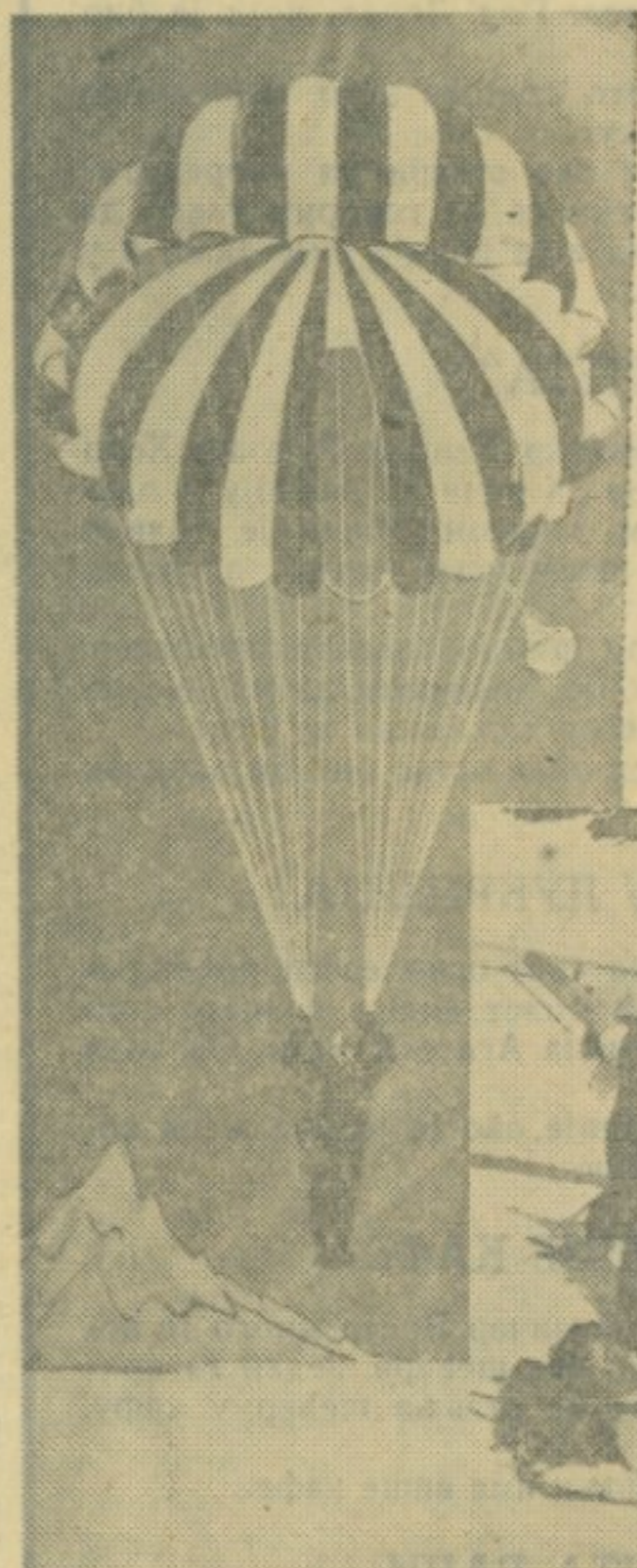
Спасилачка екипа

На делу

У Швајцарској постоји авионска екипа за спасавање. Она има задатак да спроводи службу тражења, спасавања и транспорта настрадалих у планинским пределима и то помоћу авиона, хеликоптера, падобранца и других средстава. У прошлој години, на пример, ова организација је у заједници с другим сличним организацијама успела да спасе од сигурне смрти око 200 људских живота.

Услуге и помоћ које се указују спасеним од неочењиве су важности, а наплаћују се према тарифи. Друштво има малу зараду од овог посла.

У случају потребе могу се позвати и лекари. Ова организација има 21 авијатичара, 4 хеликоптера и специјално уређене авионе за падобранце. Обука активних чланова ове организације обухвата и тренинг скокова с падобраном. На великим висинама, преко 3.000 метара, посебан проблем је разређен ваздух и стална променљивост ветра. Најчешћа висина с које се

Спасавање једне настрадале жене-скијаша. Она ће бити пребачена авионом у најближу болницу

скаче, а која се не сматра опасном, је 400 метара. И поред јаких брдских и долинских ветрова авиони успевају да атерирају у близини циља.

Пет година за трезом

Један човек у току живота једе укупно пет година и за то време поједе и попије: 100.000 литара течности (вода, млеко, кафа, вино итд.), 20.000 килограма хлеба, 30.000 комада јаја, 18.000 килограма кромпира, 12.000 килограма поврћа и воћа, 4.000 килограма рибе, 2.000 килограма меса, 1.000 килограма шећера и 1.000 разних деликатеса (сира, пекмеза и слаткиша).

НА СВОМ МЕСТУ

Књига има у многим земљама слабу продају. Да би привукао купце, један књижевник у Њујорку ставио је у излог своје књижевне плакате са следећим текстом: „Књиге за људе који имају више разума него пара“.

И ТУ НАУКА...

Атомска техника толико је напредовала да је у стању да открије и такозване „савршене злочине“. Захваљујући неутронским зрацима злочинци више неће бити у стању да замутну свој траг. Помоћу модерне технике, такозване неутронске анализе, наћи ће се решење и за „савршене злочин“.

На усавршавању овог система сада раде научници једне атомске лабораторије и полицијски стручњаци у Америци.

Нова метода омогућује да се пронађе доказни материјал који није видљив ни под напрезијаним микроскопом. Трагови прашине лакши 40 милиона пута од једног грама прашине могу да буду откривени помоћу ове нове технике.

Стручњаци тврде да се помоћу ове нове методе може потпуно тачно утврдити кривац.

МРАВИ КРОЈАЧИ

Неки мрави који бораве у жарким пределима савијају и пришивају крајеве лишта да би од њих направили своје гнездо. Одрасли мрави праве рупице по обема странама листа. Затим „постављају“ ларву на рупици и чекају док она „направи“ конач, који прима и затеже мрав који се налази с друге стране листа. Овај мрав поставља ларву изнутра на рупицу, а конач који је она направила предаје мраву споља. Овај је затеже, па се то понавља док не буду сасвим зашивена оба краја листа.

СИГУРНИЈА ПРОГНОЗА

У Лабораторији за метеоролошке сателите у Вашингтону стручњацима је пошло за руком да синхронизују сва запажања метеоролошких сателита, тако да многе земље могу истовремено да добијају податке до којих долазе ови сателити. Досада је ову могућност имало 17 земаља. Оне су у стању да најкасније шест часова после кружења сателита добију тачну слику о формацији облака над читавом нашом планетом. То им омогућује да далеко прецизније и брже током дана установе временске прилике и могуће непогоде.

Сматра се да постоје могућности да се круг корисника ових информација прошири, што ће умногоме олакшати давање прогноза, а саме прогнозе учинити много сигурнијим и прецизнијим.

МОТИВАЦИЈА

Генерални савет Републике Андоре прихватио је војни буџет републике у висини од око 6000 динара. Ова сума ће се употребити за набавку муниције за почасне салве које се током године испуњају у свечаним данима.

САН И ЊЕГОВО ТРАЈАЊЕ

Испитивањима су научници установили да 5 процената мушкараца и 15 процената жена уопште не сања, а 42% жена и 23% мушкараца редовно се сећа сна, иако он како је установљено, траје 15 до 150 секунди.

БЕШУМНИ ТРАМВАЈИ

У Риги су конструктори направили трамвај који не изазива буку што је за градове веома погодно. Нов трамвај је теж од метала, челика и алуминијума због чега је једну тону лакши од обичних трамваја.

Оригинална конструкција шасија и гумени пригушивачи доприносе да се трамвај креће бешумно брзином од 70 километара на час. Трамвај може да прими 118 путника и свима је обезбеђена пуна сигурност приликом вожње, јер постоје четири система кочења: електродинамично, пневматично, електромагнетно и ручно.

АТОМСКА МЕТЕОРОЛОШКА СТАНИЦА

Прва потпуно аутоматска атомска метеоролошка станица почела је недавно да ради на Антарктику. Податке о температури, ваздушном притиску и брзини ветрова она редовно емитује па ће се тако добијати детаљне и тачне информације о арктичким бурмама и времену што утиче и на климу осталих континената.

ЛЕТИ НА СМУЧКАМА

Показало се да је и лети, под жарким сунцем, могућно смучати се. Као и по снегу смучке клизе ако се смучар слицама одупире о зелену траву. У Татранским Ломницама у Чехословачкој направљена је од пластичне масе стаза дуга 800 метара. Слично, летње смучање је могућно и у околини Братиславе.

„СВЕТЛЕЊИ“ БАРОМЕТАР

Једна немачка фирма је про извела „светлећи“ барометар на коме се промене ваздушног притиска означавају црвеном или зеленом светлошћу. Повезан само са електричном струјом овакав барометар функционише без икаквог посебног одржавања.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) роман од Д. Ђосифа; 5) мањи одред војника; 6) хемијски знак за самаријум; 8) хеленска лирска песничина (6. в. пре наше ере); 10) ономотојева лава; 12) Херцеговац; 13) директ; 15) два слова; 16) врста ликера; 17) један инсект; 19) поднебље; 20) музички термин; 23) богиња зоре код старих Грка; 23) врста тканине; 25) билијарски штап; 27) врста експлозива; 28) два слова; 29) мушко име; 30) конопац; 31) одречна свеза; 32) град у Сирији; 33) ницијали нашег комедиографа; 35) полет; 36) језеро у СССР.

Усправно: 1) аутор романа „Робинзон Крузо“; 2) узвик; 3) два самогласника; 4) слово латинице; 5) име и презиме енглеског књижевника (19. в.); 7) позоришни комад В. Сардуа; 8) осушена трава; 9) летовалиште на Јадрану; 11) санитетски памук; 13) становник судске државе; 14) енглеска књижевница (19. в.); 18) творац уметничког дела; 21) музички термин; 23) пребивалиште; 24) град у Француској; 28) врста тканине; 30) коњаник; 32) немани; 34) хемијски знак за бизмут; 35) слово латинице.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Водоравно: 1) алаис; 6) квадрат; 8) ова; 9) тас; 11) Колумбија; 14) ат; 15) вир; 16) гр; 17)

Алеј: 19) са; 20) ак; 21) ка; 22) Об; 23) крдо; 25) ам; 26) Пек; 27) се; 29) Клеопатра; 32) Рег; 33) лет; 34) Таљеран; 37) Гурик.
Усправно: 1) авал; 2) ва; 3) Адамич; 4) ри; 5) Сати; 6) квота; 7) тајга; 8) она; 10) Сар; 12) улук; 13) бр; 18) Даб; 19) сад; 21) Крива; 22) омет; 23) Келлер; 24) Озрен; 25) акр; 26) По; 28) сат; 30) етар; 31) тлак; 35) љу; 36) ри.

НАПРАВИ САМ

Скандинавска луткица

ки једног запушача (слика 4) и залепите запушач на место обележено са Д. Сувиљу (слика 5) исеците од бристопапира, савијте траке обележене са Е и Ф и залепите их на место на оквиру обележено са Х и Г. Од коња за везење начините кичу (слика 6) и залепите је на лоптицу (слика 7). На крају за горње крајеве оквира залепите једну тању жицу или лепу пантљичку у боји, кроз коју сте претходно провукли једну алкину у коју ћете ставити ексер и помоћу њега зацупати вашу лепу луткицу на зид.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...

Ванилин шећер састављен је од 2 грама кристалног ванилина и 98 грама шећера у праху.

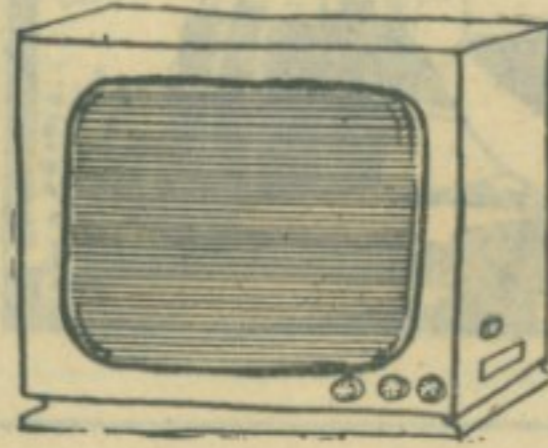
Млеко кувано с бибером и шећером отровно је за мусе.

Смеса од 2 дела боракса и 1 дела салицилне киселине помешане са 10 делова калне од куваног грашка отров је за бубашвабе.

Ружина вода састављена је од 1000 грама дестилсане воде и 5 капи ружиног уља (правог). Све се добро промеша.

МАЛИ САВЕТИ

Ви сигурно волите да гледате телевизијске програме. Али пазите да се не заморите дугим гледањем, нарочито кад се после деце емисије наставља неки леп програм и за одрасле. Вишечасовним гледањем у телевизијски екран очи вам се сувине напрежу, јер се пред њима у једној секунди смени 20 милиона белих, црних и сивих тачкица.

Јесће ли ветчици да...

...балони су први пут код нас употребљени у ратне сврхе за време другог балканског рата 1913. године.

...Француска има највећи број кола у Европи: 5.430.000. Али и поред тога она се по броју кола по становнику налази иза Шведске где једна кола долазе на осам становника.

...према недавно објављеним статистичким подацима Французи троше 410 грама тоалетног сапуна годишње по особи, на супрот Американцима који троше 1,5 кг. Потрошња разних детерџената у Француској достиже 4,800 кг по становнику годишње, док се за исто време у САД троши 6 кг и 758 грама.

...народна игра са острва Мартиника (Мадагаскар) зове се би-гуина. Пренесена је у Европу и игра се у ритму фокстрота.

...тапнока, од које се прави веома хранљива каша, добија се прерадом брашна од маниоке. Маниоку америчко дрво од чијег се корена прави брашно, пронашли су у XVI веку португалски морепловци који су се искрцали на обалама Бразила. Најпре је пренета у Африку, Далеки Исток и Јужну Азију а на Мадагаскар тек у XVIII веку. Име тапнока долази од индијске речи „tapi-og“ или „tapiak“ што значи „онај који пада“.

...фраза је најмањи део композиције који чини ритмички и мелодички једну заокружену целину као реченица у говору.

...прво извођење комада Викторијена Сардуа „Мадам Сан Жен“ код нас било је у Народном позоришту у Београду 28. јануара 1895. године.

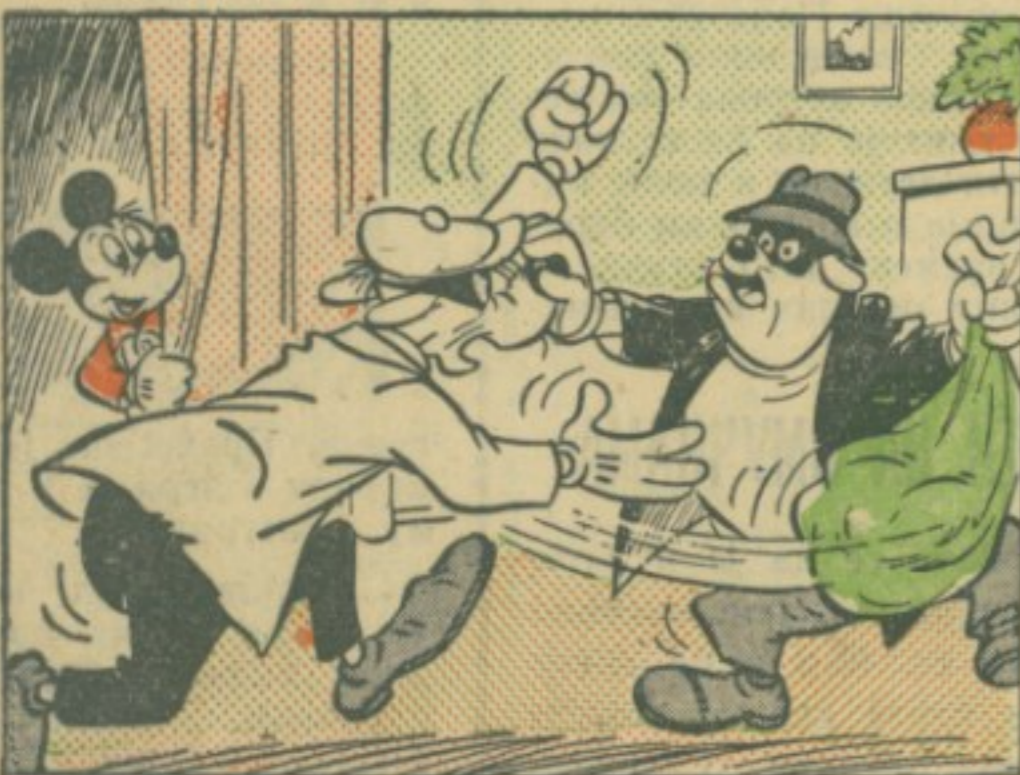
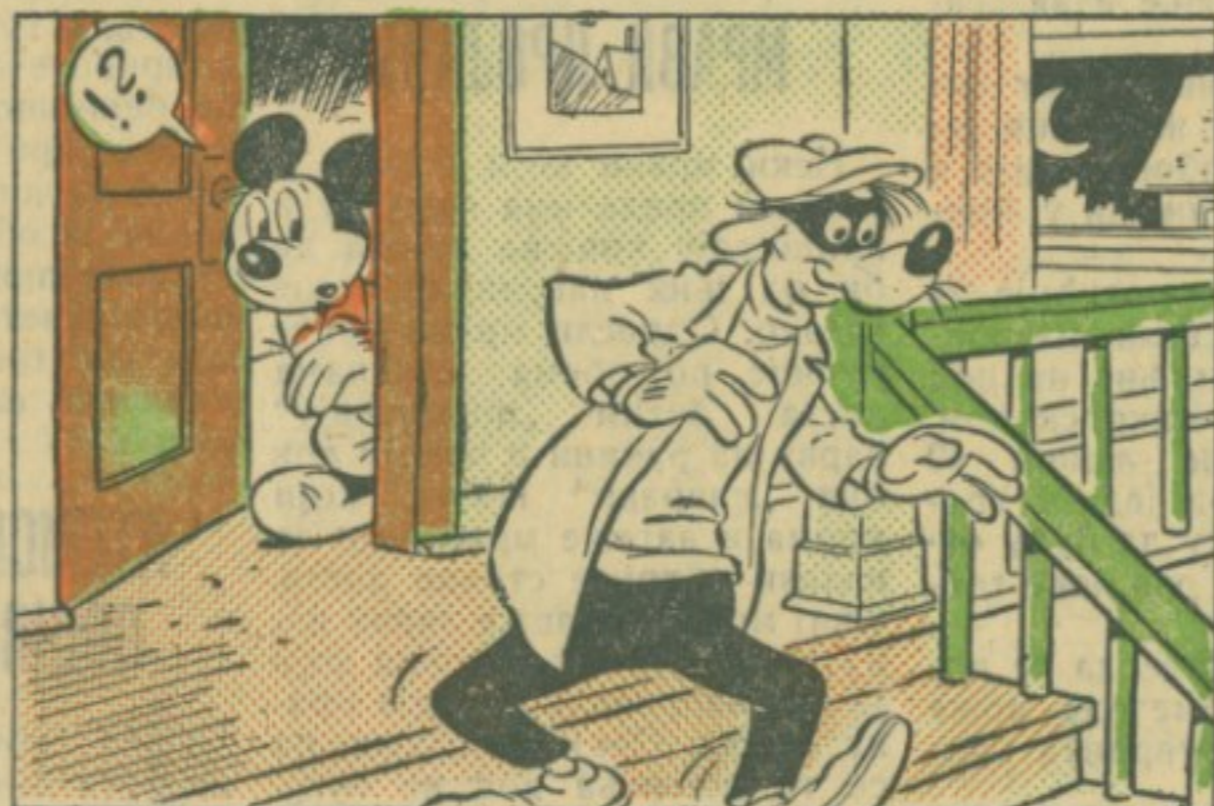
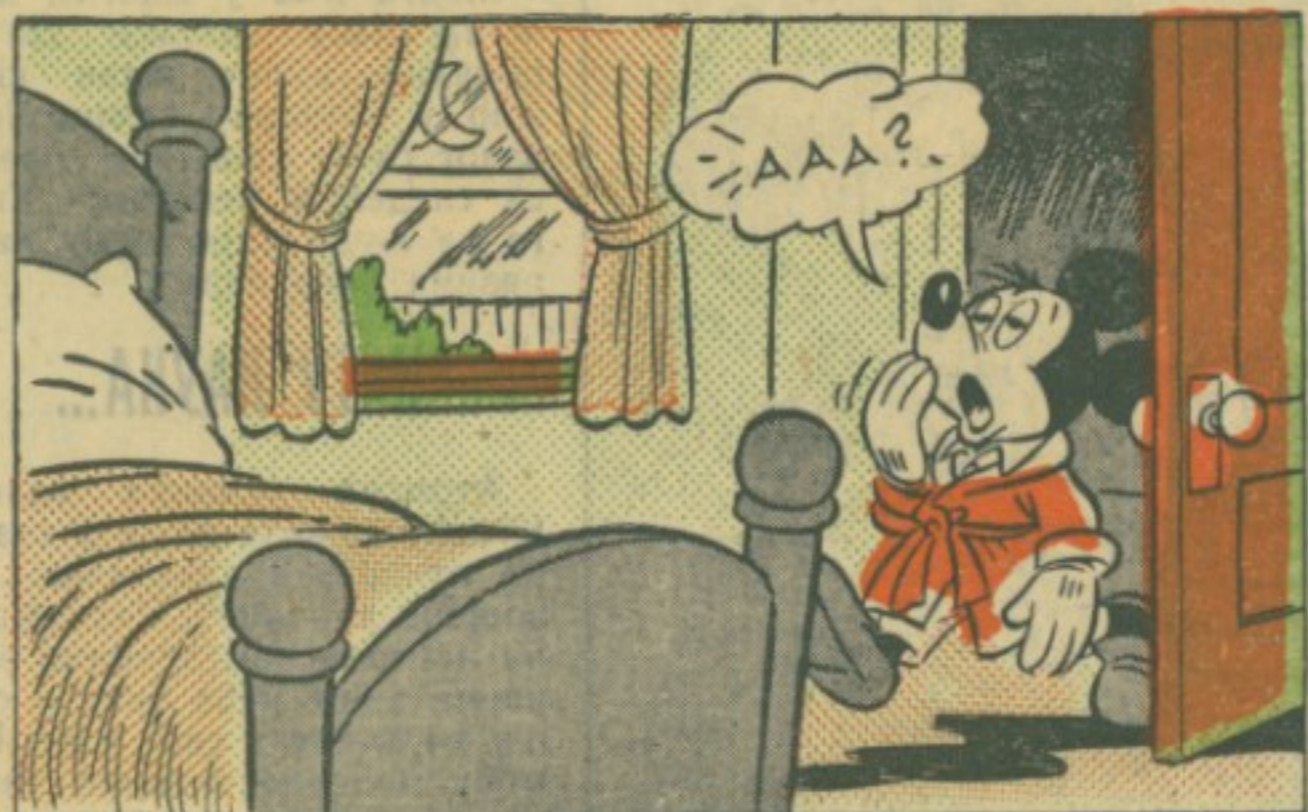
...кнез Михајло Обреновић први је наш владар који је смео ратну опрему да прогласи као главни задатак државе.

...за 12 месеци америчка база Скот на Антарктику потрошила око 15 тона материјала, то

јест 10.631 артикал и то почев од електричних апарата до... чешљева.

...Француз Шарл Тејлије, први је дошао на идеју да смрзне месо пре него што га пошаље у Америку. То је било за време владе Наполеона Ш. Његов начин конзервације меса је све више усавршавао тако да данас смрзнуто месо може да сачува своју свежину и укус и више месеци.

Ква-Ква!

вођење Паја Патак

ДА ЗНА КОГА САЏА

Запрепањена Олива пита Перу Ждери:

— Зашто стављаш наочаре кад идеш да снаван?

— Знаш, Олива, вид ми је толико ослабио да више не распознајем чак ни особе које сањам — одговори дремовно Перу Ждера.

ДОБРА РАЧУНИЦА

Нови директор предузећа посетиле службенике, на питање и на Шилу.

— Колико времена радиш у предузећу?

— Тридесет година.

— А колико имаш година?

— Тридесет и пет.

— Како си то израчунао?

— Са прековременим радом.

МОЋ ЗАПАЖАЊА

— Децо, ко је од вас имао прилику да види корњачу? — пита наставник.

— Ја! — узвикну Влада.

— Онда је опиши.

— Корњача је животиња са четири ноге, на леђима носи решетке, а главу увлачи у уста...

ДОБРО ПАМЋЕЊЕ

Гаја се вратио из школе и ујка Паја га пита како је било на часовима.

— Ујка Паја, добио сам две одличне оцене — каже сав срећан Гаја. — Једну за добро памћење, а другу за добро памћење, а другу... другу... не могу да се сетим!